

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal števil. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani števil. 15.393

Ljubljana, 4. maja 1933

Naročnina za četr leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 18
Leto V

MLINI NA VETER

Slika razvoja mlinov v teku stoletij

Mlin na veter je pri nas v Sloveniji menda docela neznana stvar, pač jih pa še nekaj vidite v Banatu, tam kjer ne razpolagajo z vodnimi silami. V drugih deželah jih srečamo več; tako na primer na Holandskem, v Belgiji, na Španskem, v nekaterih vzhodnih predelih Nemčije in drugod. Povsod so ostanek iz prejšnjih stoletij, zakaj danes jih nič več ne grade.

Kakšna je zgodovina mlinov in vobče pripravljajna in izdelovanja moka?

Rimski zgodovinar Plinij je zapisal atiško in sicilsko pravljico, po kateri je boginja Demetra prva pokazala, kako se izdeluje moka; po dorijski pripovedki gre pa zasluga za ta izum Miletu iz Alezij. Spet druge zgodbe pripisujejo to velevažno kulturno pridobitev Milasu, ki je v Kamiru postavil svetišče mlinski boginji na čast, njega samega so pa častili kot izumitelja mlinskega kamna. Kako star izum je mlin, dokazuje tudi to, da je imel grški bog Zevs vzdevek »mlinar«. Stare egiptске podobe na zidovih kažejo možnarje in sita ter izdelovanje moka s temi pripravami.

Indijanci iz Monterryja in Nubijci še dan današnji drobe žitna zrna med dvema majhnima kamnoma; na tak način je bržčas prišlo tudi do rabe mlinskih kamnov. V severnih krajih so najstarejši, še iz kamenite dobe izvirajoči ročni mlini večji, koritasto izdolbeni granitni kamni, v katerih so žito mleli in drobili z manjšim okroglim kamnom.

Mline z dvema kamnoma omenjata Mojzes in Homer, toda kamni teh starih mlinov so bili zelo majhni; tako imata n. pr. kamna, ki so ju izkopali pri Abbéville, komaj 30 cm premera. Taki mlini so se na vzhodu, posebno na Kitajskem, ohranili še danes.

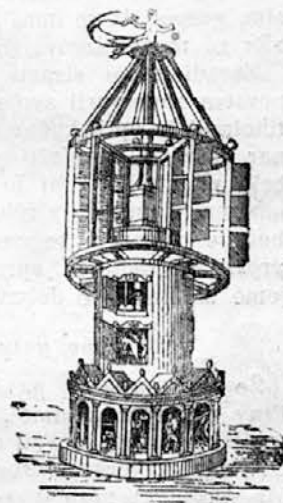
Zgodovinski mlin pri Lipskem

V Pompejih so pa izkopali čisto drugačne mlinske priprave. Spodnji kamen ima poldrugi meter premera, na osišču pa gleda iz njega nekak stožec z železnim zatičem na vrhu. Na spodnjem kamnu leži gornji ka-

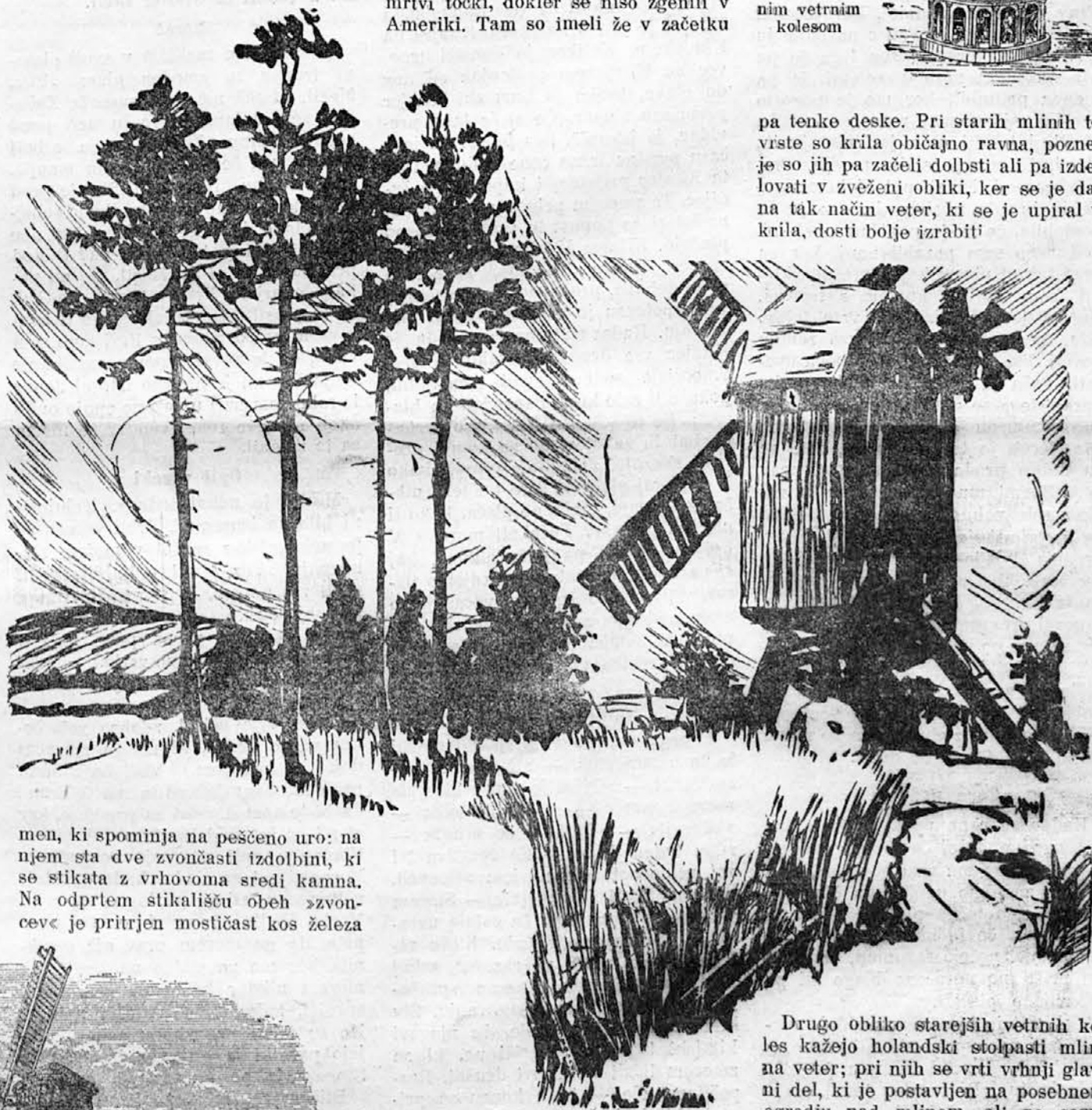
z luknjo v sredi, da sega skozi zatič spodnjega kamna. Žito so vsuli z gornji zvonec in vrhni kamen z vzvodom vrtili.

Na Holandskem so postavili prvi mlin na veter leta 1439. Potem je mlinarstvo za več stoletij obtičalo na mrtvi točki, dokler se niso zgenili v Ameriki. Tam so imeli že v začetku

Star mlin z vodoravnim vetrnim kolesom

pa tenke deske. Pri starih mlinih te vrste so krila običajno ravna, pozneje so jih pa začeli dolbsti ali pa izdelovati v zveženi obliki, ker se je dal na tak način veter, ki se je upiral v krila, dosti bolje izrabiti.

men, ki spominja na peščeno uro: na njem sta dve zvončasti izdolbini, ki se stikata z vrhovoma sredi kamna. Na odprtem stikališču obeh »zvoncev« je pritrjen mostičast kos železa

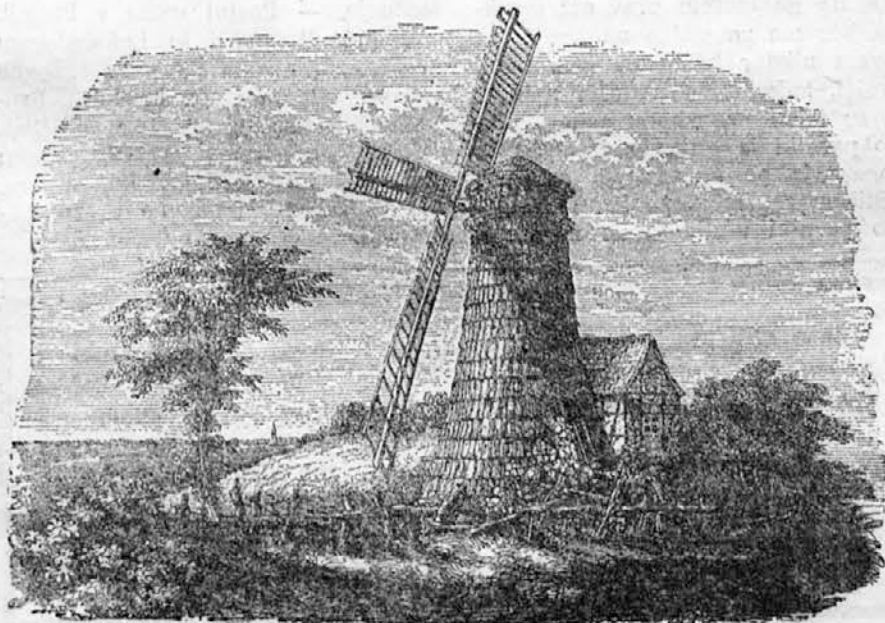
prejšnjega stoletja v Pensilvaniji in ob Mississippiju na stotine mlinov, ki so daleč prekašali vse evropske naprave.

Na Angleškem so leta 1784 postavili v Londonu prvi parni mlin. Leta 1826 je prišel prvi izboljšani parni mlin v Francijo in potem so se hitro razširili tudi po ostali Evropi.

Najstarejša oblika vetrnih motorjev, ki je še danes v rabi v severnih krajih, kaže značilna štiri krila in v njih pravokotno nanje pritrjene lesene prečke; čeznje je razpeto platno ali

Drugo obliko starejših vetrnih koles kažejo holandski stolpasti mlini na veter; pri njih se vrtil vrhni glavni del, ki je postavljen na posebnem ogredju nad mlinom, ali pa samo vrhu stolpato zgrajene stavbe postavljeni čop, ki obdaja krilno vreteno s pogonskim kolesom. Pri takih mlinih vidimo po štiri, pet ali pa tudi več kril, ki jih posebne palice drže v togi napetosti; ta krila so po navadi zvežena.

Mlinarske osle srečamo le še v starih povestih. Izumrli so. In ne bo dolgo, ko tudi mlinov na veter ne bo več. Vsaj v sedanji obliki ne. Ostali bodo mlini na vodo in na paro — dokler ne bo moderna tehnika tudi le-te vrgla v staro šaro.

Maščevanje tihotapcev

Keluing je bil majhen Kitajec, do kosti osušen in star. Po poklicu je bil mizar in me je večkrat poprosil za delo. Dobro je vedel, da mu ga ne morem dati; sicer bi pa bil do smrti nesrečen, če bi dobil kakšno naročilo. Vselej me je ogovoril enako: »Pliz, Mastl, ju no hev uolk fol mi?« (Prosimo, gospod, ti ne imaš dela za me?) »R« ni mogel izgovoriti.

Zaradi svoje strasti do opija je povsem zanemaril svoje rokodelstvo, tihotapil je opij, kadar mu je pa denar pošel, je prosjačil pri svojih dobrih prijateljih zanj in jim ponujal omamni strup. Toda nikoli ni omenil besede »denar«, temveč je povsod prosil za delo in sprejemal predjeme za kasnejše dobave.

»Čuvaj me, gospod!«

Že več mesecev ga nisem videl. Prav rad sem ga imel, ker je znal zanimivo pripovedovati o navadah in življenju Kitajcev, razen tega je pa bil skromen; najbolj se mi je pa menda priljubil, ker me je pogosto prosil, naj se zanj pobrigam. »Pliz, Mastl, luk aftl mi,« je dejal časih, zlasti, če mu je slaba predla. Prosim, gospod, čuvaj me! Slehera guba in brazda uvelega lica se je še poglobila, če se je ponižno smehljala.

Končno sem pozabil nanj, ker ga prav takrat nisem kaj pogrešal. Sklenil sem velike kupčije s trgovci. Burma je pokrajina, ki vrže toliko riža, da ga je skoraj za vso zemljo dovolj. Vsa druga živila je treba uvažati. Paša je slaba in mleka malo. Zaradi tega se strži na tisoče zabojev riža. V Burmi je mnogo riža, a malo žita. Kruh je težko uvažati, zato se pa dobro proda prepečenec. Čeprav je v Burmi mnogo veletokov in velikih rek, pokupijo domačini vseeno na tisoče zabojev sardin in slanikov. Prodaja živil je vsa v rokah kitajskih trgovcev. Uvozniku, ki dobavlja blago iz Evrope, dajejo samo naročila. Trgovci prevzemajo blago kar z ladje, ali se pa po potrebi zalagajo z živil iz skladišč, kjer spravlja uvoznik došle tovore. V obeh primerih je treba dati blago na up. Trговец podpiše zadolžnico z obvezo, da bo račun plačal v 30, 60 ali 90 dneh.

Cena paddyju

Kadar so cene paddyju (neluščen riž) ugodne, torej če je povpraševanje po burmskem rižu povoljno, se z lahkoto znebimo uvoženega blaga in dobimo celo točna plačila. Težko je pa za nas; če je narobe. Niti Indci niti Kitajci nočejo razumeti, čemu bi naj prišli po naročeno blago ali pa dobavljeno plačali.

Tistikrat je bila cena paddyju nizka. Slabi časi so se obetali. Povpraševanje po burmskem rižu je bilo malenkostno. Burmci so imeli malo denarja in so pač jedli, kar so sami pridelali. Dobavljenih živil nam ni nihče plačal, po nove zaloge ni nihče prišel. Sleherni parnik je priplul zvrhan. Cele kopice zabojev smo morali uvozniki hraniti v svojih skladiščih. Carino so zahtevali od nas, mi smo pa z žalostjo v srcu mislili na srečno, lepo in brezskrbno življenje Burmcev v džungli. Koliko lepše bi bilo, da smo še mi sami v džungli in se naslanjamo nad petelinjimi boji, da trgamo banane in kadimo dolge črne burmske smotke. Na žalost smo

morali ostati v Rangoonu in potrpežljivo poslušati poročila naših vnovčevalcev: »Spet ni denarja!«

Trgovina

Indski trgovec pride in pravi: »Sahib, trgovina ne nese, kupci ne plačajo, zato tudi sam ne morem držati besede. Počakati moraš. Če me nameravaš rubiti, napovem insolventno.« Ali pa reče: »Moji kupci so se poskrili v džunglo; ne morem dobiti denarja in ti ga ne morem dati. Toliko sem ti dolžan; ponujam ti 50 ali 25 odstokov. Če sprejmeš, si moder, če ne sprejmeš, pojdem na sodišče in prijavim nezmožnost plačila — in takrat menda ničesar ne dobiš, ker požre vse sodišče.« Pogajava se na vse strani, h koncu se pa vendar zediniva. Niso najpoštenjši ti trgovci, toda vsaj to veš, pri čem si. Pri Kitajcih tega nikoli ne veš. Rangoonski Kitajec je pravo nasprotje Kitajca na Kitajskem. Kolikor je domači trgovec na Kitajskem poštenjak od nog do glave, toliko je burmski Kitajec prebrisan slepar. Če si še tako previden, jo izkupiš. Res je pa, da je v času ugodne tržne cene paddyja tudi ta Kitajec prijetnejši kupec nego Indijec. Ta zmerom prigovarja, zmerom mešetari za popust in vselej počasno plačuje. Kitajec je hiter, plača točno, naroča velike količine, spregleda pičlo dobavo, prekesno raztovorjenje; velikopotezen je v naročanju in plačevanju. Kadar pa tržna cena pada, je Kitajec vse drugačen kakor Indec. Smehljaje sedi v svoji prodajalni, pokaže ti cele kupe neprodanega blaga, pelje te v skladišča, ki so zvrhana bal in zabojev, da se komaj preriješ skoznje. »Thakin,« pravi, »kako ti naj zdaj plačam? Vse mi leži, nihče ne kupuje, nihče ne plača, kako ti naj jaz plačam? Počakati moraš.« V božjem imenu pa pač čakamo, kaj si pa hočemo? Stalno obiskujemo bazarje, posečamo trgovce, vprašujemo mohamedance, zakaj ne plačajo, stopimo h Kitajcu in moledujemo za denar, skratka vse poskušamo, da bi ga dobili.

Odkuril je je...

Lepega dne so v kitajski trgovini le še nameščenci. — »Kje je vaš gospodar?« — »Ošel je v provinco, da zbere denar!« — »Kdaj je šel?« — »Včeraj!« — »In kdaj se vrne?« — »Čez teden dni.« — »Že čez dva tri dni pride potnik z novico: «Gospod, trgovina M. M. je zaprta!« — Stečem v bazar, kjer najdem že ostale uvoznike. Vprašujemo sosede. Nihče ničesar ne ve, nihče ne razume, zakaj je trgovina zaprta. Zaman vprašujemo po trgovčevem stanovanju. Živ krst ne ve, kje stanuje, še njegovi kitajski trgovski tovariši ne, ki so zmerom tičali v njegovi družbi. Razpošljemo sle — in h koncu se primaje kitajski sluga s ključi. Komaj odklenemo vrata, nas osupi zijoča praznina. Niti škatlice kondenzirane mлека ne vidiš. Skladišča so prazna, zabojev ni, bal ni, zdi se nam kakor čarovnija. Sluga samo nemo odkimava na sleherno vprašanje. Ničesar ne ve. Ne ve, kdaj so odnesli blago, ne ve, kako in kam. Včeraj je bila trgovina vsa polna blaga, skladišča so bila zvrhana — samo trgovec je bil šel v džunglo po denar... kje, za pet božjih ran, je blago, kje je lastnik? Čez mejo, ali na potu v

Hongkong? Najbolj te pa srdi, da nam vsi Kitajci, ki jih izprašujemo po izginolem trgovcu in blagu, z vdanim nasmeškom zatrjujejo, da ničesar ne vedo, čeprav so sami prav gotovo tisti, ki so od ubeznika pokupili blago.

Torej vđdite, da nisem utegnil, in se mi tudi ljubilo ni misliti na Keluinga. Že dva kitajska trgovca sta jo popihala, z njimi se je pa vdrlo blago menda v zemljo... Dolžnikov sem imel vse polno, ladje so zmerom dovažale novo blago, v glavi pa mi je kar šumelo. Toda še tako ravna cesta nekje zavije — tako so se tudi razmere v bazarjih popravile. Trgovci so pričeli plačevati; spet so naročevali blago. Bojazen, da bi utrpel še večje izgube, se je polagoma polegla. Postali smo nekam zaupljivejši, mi uvozniki in trgovci sami.

Berač

Nekega dne zaslišim v svoji pisarni truden in zmučen glas: »Pliz, Mastl, nimaš nič dela zame?« Začuden sem dvignil glavo in uzrl pred seboj Keluinga. Zdel se mi je še bolj suh in vel, še slabotnejši in manjši. Lasje so mu bili osiveli. Stal je pred mano kakor kup nesreče. Svojo solnčno čelado je imel obešeno čez obe roki. »Keluing, kakšen si pa? Odkod prihajaš?« — »Pliz, Mastl, daj mi nekaj denarja.« Prvikrat sem ga čul, da je prosil denarja. »Kasneje ti bom o vsem pripovedoval.« Prvi mah sem videl, da je revež trpel pomanjkanje opija. Ko mi je hlastno iztrgal denar iz roke sem uzrl umazano cunjo ovito okoli njegove roke, vendar se nisem za to zmenil.

Opij v reki

Minilo je nekaj tednov. Keluinga ni bilo na izpregled. Proti večeru se je nekega dne znašel v mojem stanovanju. »Pliz, Mastl, obljubil sem ti, da ti vse povem. V pisarni bi ti tega ne mogel, zato sem prišel k tebi domov.« Počepnil je na pete, si zvil tenko cigareto, hlastno vsrkal in puhnil neprijetno dišeč, z opijem prepopen dim.

»Mastl,« je pričel, »dobro veš, čemu mi je denar, ki mi ga zmerom daješ za predjem. Veš, če nimam prav nič denarja več in me je sram, da bi te spet navrtal za predjem, ker si mi ga že pred kratkim dal, takrat tihotapim opij za moje gospodarje. Mornarji mi ga dajo, kadar pridejo v Rangoon, ali ga pa lovim na reki. Vsaka škalla ali zvitek sta tako zaprta, da ne morem prav nič smukniti, ker me pa stalno nadzirajo, ne morem nikdar trditi, da sem manj sprejel, kakor sem na reki nalovil. Ko se začne na vzhodu svitati, plujejo parniki iz Kalkute, Madrasa in Singapurja po Irawaddyju navzgor.

Bližam se žlebu, po katerem morajo parniki pluti, da ne nasedejo.

Naš pravi domači izdelek!

Ko se mi zazdi razdalja med parnikom in meno primerna, dam z majhno svetiljko znamenja, ki jih pozna mornar na ladji. Za povrstjo spusti v morje pločevinaste škatle z opijem. Vsaka škatla je hermetično zaprta, njena vsebina je pa stehtana tako, da se ne more potopiti. Reka je zelo deroča, pa je treba hitrih rok, da kakšna škatla ne uide. Razen tega moram biti previden, da si ne nakopljem rečne policije na glavo. Nešteto škatlic je splavalo že mimo mene proti morju, ker jih nisem smel, opazovan od policije, prestreči. Večkrat tudi nisem smel dajati svetlobnih znamenj, pa se je ladja vrnila v Kalkuto, Singapore ali v Madras, da prihodnjic poskusi srečo. Težek in naporen je tak posel, Mastl; za plačilo so mi dajali opija, toda ne preveč. Če sem imel opij, nisem hotel tihotapiti. Tudi denarja mi niso dajali preveč, kajti za denar bi si bil kupil sam opija in bi ne hotel delati za druge. Pri meni vse skopni, pa prav hitro, opij in denar.

Spet si je zvil cigareto in nemo kadil. Na rokah sem zagledal dve ogabni, komaj zaceljeni, rdeči brazgotini. Konec prihodnjic

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksenburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Dlačice na bradi

itd. Vas ženirajo, cenj. dame, kvarijo Vam Vašo lepoto, eleganco in sramežljivost. „VENERA“-eliksir Vas reši v par sekundah vseh nepotrebnih dlak. Naročite še danes lepo dišeči „VENERA“-eliksir. Ne bo Vam žal. Bočica 10 Din (predplačilo), povzette 18 Din, dve 28 Din, tri 38 Din, razpošilja:

R. COTIČ, Ljubljana VII Kamniška ulica 10a

Tukaj smo! Vaša sledeča obutev:
Austral čevlji
LJUBLJANA
ALEXANDROVA 4.
Boljšje in cenejše: naše je stremljenje!
O t v o r i t e v 3. m a j a

Usoda v smetišču

Kodanj.

V Horsensu, srednjevelikem mestu danske pokrajine Jylland, je živel do nedavna trgovec Beugt Sörensen. Svoječas je bila največja konfekcijska trgovina na glavni ulici njegova. Imel je na obali Aasheedegarda, predmestja Horsensa, najlepšo hišo in je bil nad vse gostoljuben in družaben gospod. Na stara leta se je odrekel družbi in sijaju, prodal je svojo trgovino in hišo na obali ter živel v skromnem stanovanju s svojo nečakinjo Juto, ki mu je gospodinjala. Kljub temu ni mogel nikdo verjeti, da je bogatin obubožal. Vsa soseščina je bila prepričana, da je njegovo premoženje še zmerom ogromno. Vsi so zavidali drobceno, srčkano in tako dobrosrčno Juto, kajti ona bo po njihovi sodbi edina dedinja Sörensenovega denarja. Starec pa ni hotel ničesar slišati o novih nabavah za stanovanje. Vse staro pohištvo je polagoma propadalo, in če se je Juta še toliko trudila, da bi zabrisala sledove razpada, se ji to vendar ni posrečilo.

Ko se je zagnala zimska burja besneče v valove morja, ki so uničili obalo predmestja Aasheedegarda, je stari Sörensen zbolel. Juta mu je z vso požrtvovalnostjo stregla. Prav gotovo ni mislila niti na dediščino, še manj pa na starčev smrt. Ljubila je svojega čudaškega strica nežno in je bila srečna, da mu lahko v nje-

govni onemoglosti uspešno pomaga in streže.

Sorodnikom Beugta Sörensenja se je videl prav ta čas ugoden. Med seboj so bili že zdavnaj zmenjeni. Vsi so se, kakor en mož, zbrali okrog Sörensenja, ga pomilovali in mu ponujali svoje usluge. Juto so spodili v kot. Noč in dan so bdeli ob bolnikovi postelji in ko se je bližala ura njegove smrti, so ga že toliko pregovorili, da jim je ustno zapustil ves svoj denar. Juti pa določil le majhno poklonilo. V svojem pohlepu niso opazili, da se je v očeh umirajočega čudno zaiskrilo. Določil je še, da je vse pohištvo Jutino, potem je pa zatislil trudne oči za vedno.

Juta je morala prodati pohištvo. Neki starinar se je takoj našel. Neusmiljeno je ravnal s pohištvo, samo da bi mu ceno zbil. Staro metlo je brenil z nogo, da je v loku odletela, metlišče je pa zagnal za njo. S tem je hotel reči: »Taka stara šarala!« Juta se je sklonila, pobrala metlišče in ga hotela spet vsaditi v metlo. Pri tem je pa opazila na koncu metlišča zvrtno luknjo iz katere je molel zvit papir. Začudena ga je potegnila na dan, zravnila in strmeče brala oporoko starega Sörensenja, ki pravi, da je Juta univerzalna dedinja. Sorodniki so napeli vse strune, da bi ovrgli oporoko, toda sodišče jih je zavrnilo. Tako je drobcena dobra Juta postala edina dedinja velikega premoženja. *

Gaston in Elvira

Pariz.

V minulih solčnih dneh zgodnje pomladi, ki so bili prav v mestu ob Seini nad vse jasni in prijetni, je pričelo na Seini in na malih vodících za boulonjskim gozdom in v Versaillesu kar mrgoleti navdušenih mladih ljudi, ki so vestali kakor za stavo.

Gostilničarji in kavarnarji so kar na slepo srečo postavili mize in stole na vrtove. Parižani so jih vse zasedli in uživali toploto pomladnega solnca. Med njimi je bil tudi Gaston. Gaston je bil mlad gospod iz ugledne družine, imel je denarja na prebitok, a tudi domišljavosti, da se mu mora vsaka ženska vreči v naročje. To trdno zaupanje vase ga je napravilo nadutega gizdalina. Prijateljem je

pripovedoval na tisoče ljubavnih pustolovščin in če bi hoteli verjeti njegovim besedam, bi videli vse pariške dame pred njim na kolenih. Ker pa ni zmožal za svoje pripovedke dokazov, mu pač njegovi dični prijatelji verjamejo le dokler jim plačuje za pijačo. Ta dični Gaston je sedel lepega pomladanskega dne z nekaj prijatelji ob vodi in veselo opazoval čolnice in čolne, ki so brzeli mimo.

V majhnem čolnu se je tedaj pripeljala mimo očarljiva plavalaska Elvira. Gaston ji je poslal z roko poljub, ki ga je prešerno in s smehom sprejela. Gaston se je razvnel, skočil v prvi čoln in odveslal s polno paro za lepim dekletom. Svojim prijateljem je zaklical, da lovi kot drzen

lovec novo divjačino. Divjačina pa ni marala za lovca. Gaston je užaljen prijel Elvirin čoln za rob in ga pričel gugati, da bi se prevrnil. Z obrežja so Gastonovi prijatelji smeje se občudovali to igro. Nenadoma jim je pa zmanjkalo sape, ko je plavalaska zagrabila z eno roko Gastona za ovrtnik, ga dvignila kakor igračko, ga malo potresla v zraku in brez usmiljenja zagnala v mrzlo vodo. Z odprtimi usti so strmeli za mlado damo, ki je veslala dalje, kakor da se nič ne bi bilo zgodilo, gledali so Gastona, ki je s trudom priplaval do obrežja in moker ko miš zlezel na suho. Vrnil se ni k prijateljem; izginil je ko kafa.

O mladi smeli dami se je zvedelo, da je članica neke znane mednarodne atletske skupine, ki je meseca marca gostovala v največjem pariškem varijeteju. *

Preneumno

New York.

Pred leti se je poročil Mr. Paukers s prelepo ženo, kakor je bil pač dolžan svojem bogastvu. Žena je bila malo čudaška, no, če že ne čudaška pa vsaj muhasta. Modri je bila zmerom cel korak naprej, ker ni mogla trpeti, da bi stopala z ostalimi damami v isti vrsti. Mr. Paukers je to seveda »razumel«, kakor pač morajo to vsi zakonski možje razumeti. Toda na lepem se je splašil. Vse kar je pravil stvar mu je postala preneumna, res preneumna. Zakaj? Zaradi njenih las vendar! Poročil se je z njo, ko je bila menda plavalasa, morda je imela rjave lase; kdo bi se za božjo voljo spomnil! Od takrat je že menjala modro črno barvo s kodeljasto, Tizianovo rdečo z lisičasto rdečo, bila je siva, kesneje zlato rumena, nazadnje zelena kakor oljčni listi. Toda ko je prišla domov z belo svetlikajočimi se in prelivajočimi v ultravijoličasto barvo s temno zelenim leskom, je dobri gospod Paukers obupal. Kar je preveč je preveč! Vložil je tožbo za ločitev zakona.

Sodnik je hladno poslušal kar je Mr. Paukers pripovedoval — in kako je Mrs. Paukerova opravičevala menjavo lasnih barv. Dejal je: »Vse ženske so zaljubljene v modne noroosti, in če bi se zategadelj vsi možje hoteli ločiti od svojih žen, bi zakona sploh več ne bilo. Kako naj jaz, zakoniti sodnik, ločim zaradi ultravijoličastih las dva zakonca! V čem najdem opravičilo, da mi je žveple-

no rumena barva ljubša nego vijoličasta? Žal mi je, Mr. Paukers, toda ne morem delati izjeme. Skoraj vsi zakonski možje so taki reveži kakor vi.«

Iz ločitve zakona ni bilo nič. Vendar je sodnik ukazal gospe Paukerovi, naj nesrečnežovo usodo napravi vsaj enako usodi drugih njegovih sotrpinov in naj si lase prebarva v tako barvo, kakor so jo nosili ob času, ko sta se poročila. Torej plavo, kostanjevo, če ne gre drugače, pa vsaj črno... *

Zemlja vulkanov in ledu

Tak naslov ima nad vse resen kulturni film Foxa, ki nam pokaže neznan aljaške pokrajine, kamor je šel ameriški učenjak B. Hubbard na raziskovanja. Zanimiv ni samo kot poljudno kulturni film, ki gledalca dve uri zabava, temveč je tudi znanstveno zanimiv, zlasti zdaj, ko si hoče človeštvo osvojiti najsevernejši pas zemeljske oble. *

Tovarna, ki ne pozna krize

Iz lista Daily Chicago Tribune posemamo, da tovarna pisalnih strojev Woodstock v Chicagi, kjer bo v mesecu juniju tega leta svetovna razstava, obratuje še vedno polnih 5 dni v tednu. List nadalje poroča, da ima tovarna toliko naročil, da bo morala uvesti čezurno delo ali pa najeti nove delovne moči. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da je samo eno naročilo znašalo 1.587 pisalnih strojev; naročila jih je newyorška šolska oblast. Predsednik družbe, ki vodi tovarno Woodstock, pravi, da je to največje naročilo v zgodovini te industrije, ki ga je kdaj prejela kaka tovarna za pisalne stroje. Isti predsednik izjavlja, da je družba Woodstock prejela že v prvih 20 dneh letošnjega leta mnogo večja naročila kakor kdajkoli, odkar ta tovarna obstoji. Kakor čujemo, si je za našo državo pridobila generalno zastopstvo teh strojev tukajšnja tvrdka Tipka, ki je s svojo poslovalnico nastanjena v Ljubljani, v Gledališki ulici števil. 8.

IZPOSODJAMO

plošče, gramofone
radio-aparate

„SLAGER“

Aleksandrova cesta 4. (prehod palače
„Viktoria“)

Ljubljansko pismo

Piše Alfa

kuto užaljenim Gorenjкам

Ho, ho, pa so vendar še dekleta na svetu, ki da niso ne taka ne taka. Toda se zaradi dvomljivosti položaja Alfa mora še dalje krčevito otepati svetega zakona, kajti ima z nežnim spolom prebridke izkušnje.

Sv. Tomaž je velik svetnik in mu je mnogo cerkva posvečenih. In je bil za časa svojega življenja jako pobožen in dostojen mož, pa je vendarle dvomil o marsikateri resnici. Alfa je pa navaden dvonogi grešni zemljan, pa je tem bolj upravičen za take dvome, še posebno zastran pristnosti lepote naših dragih deklet. Če bi se v imenu gorenjskih deklet oglašila kaka Urša ali Špela Pobežlajeva iz Rovt, bi nemara še verjel in klavrno pobesil svoj bridki jezik, tako pa zaradi bližine kočljivega Bleda dvomi o resničnosti obrambe užaljenih brhkih Gorenjk in bo dvomil temeljito in tako dolgo, dokler ne bo videl resnice na lastne oči in jo otipal, kakor svoječasno svetnik Tomaž.

Izkušnja v novi izdaji modernega dekleta je sicer mikavna, da hočeš nočeš zakoprniš po njej in ji pomežikneš. Pa gre tako vse lepo tja do poroke. Ko pa pride potem nadaljevanje pred od Boga in ljudi zakonito postavljenim soprogom, pade leta v veliko silo in sramoto, kajti opere voda košatost obrvi in lepoto lic, zobje se namakajo čez noč v kozarcu vode na nočni omarici, bujnost in košatost telesa se omehča ko ga ne varujejo razni moderni telesni oklepi, in od ženice, ljubke, postavne, prijetne in mikavne mu ostane le toliko lepote kolikor sirovega masla, če ga postavimo na vroč krompir. Pa da ne postane potem fant, ki se poroči, revše onegavo, kali? No in je stvar taka, da je taka ošabna in hkratu jako klavrna ženica za večno privezana možu na desnico, pa ne pomagajo nobene litanije več, ne vzdihni ne milo kesanje. Zategadelj bi se morala poročna naznanila glasiti: tužnega in žalostnega srca naznanjamo vsem prijateljem in sorodnikom pretresljivo in turobno vest, da je naš Jaka Komar stopil v bridki zakonski stan z Uršo Pobežlajevno in da bo poročno kosilo v tej in tej hiši žalosti. Med je pač hitro vkraj, dragi dekličii!

Alfa je sicer navajen trpljenja in ve, da je tudi z dekletom treba potrpeti. Podaljšal bi pa za sebe rad medeni mesec v vsaj desetletje, kar je pa pri izdajah modernih deklet nemogoče. In kaj mu pomaga, če so brhka gorenjska dekleta bridko užaljena in se ne dajo istovetiti s takimi in takimi in takimi, ko pa ne ve tudi, katera in kakšna so ta dekleta. Mar naj roma zdaj od Ježice do Kamnika in od Dravelj do Tržiča, Kranjske gore, Jesenic, Bohinja in vseh drugih gorenjskih meja, da si poišče izvoljenko, nasprotno današnjim in onegavim zadnjim očitkom ljubljanskih pisem v našem ljubem »Družinskem tedniku«? Pobiral sem zastran tega gospoda urednika, ki mi deli bridki kruhek za moje pero, če bi šlo na kak način, da mi pomaga do zakonskega stanu, pa je mož dejal, da nikakor ne in ne ve, ali bi sploh kazalo razpisati tekmo pristnih naših deklet, katerih se Alfa in drugi ne bi morali otepati za zakon. Pa se

Alfa ne strinja s tem gospodom od uredništva in misli, da če že za vse mogoče tekmujejo, lahko tekmujejo tudi za pristnost in volijo »miss pristno deklet«, ki ne misli, da so kurja jajca zato tako majhna, ker so jih prehitro vzeli izpod kure, ne pa pustili še malo, da zrasede. Seveda bi pri takih volitvah moral zdravnik preiskati zobe in bi se tekmovalke pred komisijo morale temeljito umivati zastran slučajne barve na obrazu. Zaupati pa moram svojim brhkim čitateljicam, da so vsi gospodje od uredništva še blaženi samci in sami trdovratni brhki fantje (g. Alfa je nasproti moškim premil sodnik, kakor je za nežni spol morda preoster. Op. uredništva), pa naj dekleta kar za vse tekmujejo. Čim več bo katera dobila novih naročnikov, tem bliže bo lahko prišla k cilju.

Alfa sam bo pa šel svojo pot. In bi prav rad poiskal tisto užaljeno gorenjsko deklet, ki bi mu dala sladek,

Cenjeni gospod Alfa!

Ker tako ljubeznivo vabite na odgovor za cenjeni dopis v »Družinskem tedniku«, dovolite nekaj besed tudi meni.

Precej trde so Vaše besede, akoravno so izražene v najlepši obliki. Zahotelo se Vam je ženice lepe, naravnice. Kako lahko bi bilo ugoditi Vaši želji, toda preveč ste strogi. Pa kljub temu se bo našlo deklet — mnogo nas je — izbera ne bo tako težka! Dovolj svežih in naravnih deklet je pri naših kmetih. Le pogum, pa na ogled — in zanesem se — kmalu Vam bo želja izpolnjena. A kaj naj napravijo one z napudranim licem, moderno linijo, po pariški modi prikojenim kostumom? Kam? V ropotarnico, na podstrešje morda? In če bi Vam zaupala slučaj, da sem poznala deklet iz najboljših družin, strogo odgajeno v penzijuatu! Držala se je predpisov penzijuata; hodila je skromno oblečena, z lasmi gladko počesanimi nazaj, brez pudra in šminke. V družbi so jo vsi nekako prezirali in se je izogibali. Na ulici je niso pozdravljali niti naj-

Ali je Bašmuk pri pameti?

Bašmuk je bil zmerom čudak. Neumen sicer ni bil. Toda njegovi nazori so bili takšni, da je moral biti človek zelo vljuden, če je pri njem samo z glavo majal.

Nu, jaz sem tak vljuden človek. Toda ko sem ga ondan obiskal in videl, kaj počenja za pisalno mizo, mi je vendarle zastala sapa, da sem se moral spuštiti na stol.

Na pisalni mizi je namreč ležalo svojih 500 pisemskih ovitkov, in Bašmuk je ravno pisal nanje naslove. To bi bilo samo po sebi čisto navadna reč, zakaj Bašmuk se zadnje čase ukvarja s prodajo zelo praktičnega brivskega aparata in je že vse mesto poplaval s svojimi reklamnimi tiskovinami. Toda ta strašni človek je napisal na vsakatero teh pet sto pisem isti naslov, in sicer: Gospod V. Bašmuk, Berlin SW. 68. In potem je pritisnil še rdeči žig: Tiskovina.

»Dragi prijatelj,« sem naposled dejal, »ali mi ne bi povedal, kaj naj to pomeni?«

toli pogrešan poljubček s pristnimi, nepobarvanimi usteci in ga prepričalo, da se moti v ljubljanskih pisemih. Tako mu je pa lahko ono pismo v odgovor napisal katerisibodi mož s košatimi brki in dolgo brado in naredil ubogemu Alfi le hude skomine za pravim dekletom. In doklerkoli ne bo Alfa vedel, ali je tisto deklet, ki mu je tako temeljito odgovorilo, Barica, Marica, Ančica ali Katica in se li piše Pobežlaj, Komar, Sršen ali Mataj, ne more verjeti v resničnost takih odgovorov. Naj tisto deklet Alfi lepo piše in mu pove, kje je, v Rovt, Butalah ali drugje, in morda priloži še fotografijo, pa jo bo Alfa jadrno in nemudoma obiskal in napisal potem namestu ljubljanskega pisma kako gorenjsko našim Gorenjкам v čast in v tolažbo njihovi užaljenosti. In če bo gospod urednik k honorarjem primaknil še kaj (kar lahko naročnice samo z novimi naročnicami dosežejo), se bo Alfa oženil s tisto in tako Gorenjko, ki se oglašja, pa ne pove, kje je in kako ji pravijo. Dotlej pa mora Alfa dvomiti, da so med nami še pristna in brhka dekleta, sposobna za brhke in zveste ženice.

bližnji. Zakaj? — Življenje, čas sta jo predrugačila. Nosi se po modi, pudra se in vidim, da jo imajo vsi radi, povsod je priljubljena. Saj še šef, ko sprejema konторistko, ne gleda toliko na spričevala, le bolj na postavbo, lice, ročice in nožice. In z mirnim srcem lahko trdim, da skoraj nikjer ne vprašajo kaj znaš — povsod le pogledajo kakšna si. To ni samo v omiljenje napudranih deklet — to je resnica in morša Vam še bolj znana kakor meni!

Sama sem se prepričala, da so na letošnjih elitnih plesih dame s preprostimi toaletami, brez pudra in šminke, s prsti izbodenimi od vezenja, nekoliko manj negovanimi ročicami, toda z visoko izobrazbo, sedele brez plesalcev ves večer. »Moderne« deklice so pa plesale in bile obsipane s cvetjem. Kaj torej preostane dami, ko doživi tak poraz v najlepši mladosti? Kaj naj bi se obrnila na Vas? Ko ste pa Vi edina bela vrana med toliko črnimi?! Torej, gospod Alfa, ne bodite strogi! Moderne smo,

življenje hoče takol Saj vem, da tudi Vi ne nosite obleke še po Adamovem kroju. To Vam ne bi ugajalo. Prepričana sem, da če sedite v kavarni, radi pogledate ljubko damico — četudi napudrana — ki zna graciozno prelistavati modne revije! Radovedna sem, ali bi posvetili vsaj pogled dekletu, ki je preprosto, brez vseh mikavnosti mode, četudi bi to deklet znalo čitati vse inozemske časopise? Verjemite, da se časih tudi za napudranim licem skriva dobro srce in da so za lakiranimi nohti dostikrat pridne gospodinske ročice.

Če se preveč ne hudujete in Vas je volja izmenjati besedo, se Vam na željo prav rada odzovem! »Silva.«

Gospodu Alfi in Gorenjкам v odgovor

Kakor smo čitale v »Družinskem tedniku«, išče gospod Alfa sebi primerno ženkico (deklico), katere pa — pravi — v Ljubljani ni dobiti. Seveda, hitro so se mu ponudile gospodične Gorenjke! Nič zato, nismo profi temu, pač smo pa užaljene, ker pravi, da so vse ljubljanske preveč napudrane, da mora vedno kihati in da ne ve kakšen je poljub brez rdečila, pa tudi pajčolan ga ovira, da ne more videti lepih oči. Čudno, da, prečudno! Gotovo poskuša svojo ljubezen samo pri takih, ker tako dobro zna in je poučen o teh dišečih mažah.

Pa bi si pač lahko poiskal tako, ki nima tega na sebi. Smo tudi dekleta, ki si ne lišpamo obrazov in ne barvamo lic in ustnic. Toda najbrže sam gleda po takih, ali pa svoji boljši polovici še vode ne bi privoščil. To sta dve veliki vprašanji. Kaj bodo pa gospodične Gorenjke nas kritizirale, ko pa same ne vedo kako in kaj bi si oblekle, ko gre do ob nedeljah v cerkev. Mnogo jih je tudi med njimi, ki bi si rade nališpale obraz in še krajše bi se oblačile, da bi pokazale svoje nožice, toda vseno se pokore starejšim predpostavljencem.

Torej, gospod Alfa, kar na Gorenjsko po svojo ženico, mnogo dote Vam želimo! Brez barvil in pajčolana naj se križa pri Vas razmaja, ženkica bo pridna, varčna, ker ljubljanka Vam ni privlačna. Ne morete ji videti v oči in pa sladkih poljubčkov Vam fali, kar pa pri Gorenjkah že drži. Več ljubljank,

glavo. »Pismonoša vendar ne bo meni prinesel teh tiskovin, temveč gospodom Müllerjem, Schultzejem in Messerknopfom, ki naj kupijo moje brivske aparate.«

»Pismonoša bo pisma t e b i prinesel!« sem zakričal, »ko si pa vendar izrečno napisal svoje ime na ovitke.« Bašmuk se je zamišljeno zagledal predse.

»Tu mora biti neko nesporazumljenje,« je potem dejal. »Saj sem vendar točno napisal, kam naj pisma dostavijo.« S temi besedami je obrnil enega izmed ovitkov. In glej, na hrbtu je bilo napisano:

Pošiljatelj H. Messerknopf, Charlottenburg, Berlinska cesta 4.

Vzel sem še druge ovitke v roke in povsod sem zagledal kot pošiljatelj naslove Bašmukovih kupcev.

»Dragi prijatelj,« sem rekel in vstal. »Zmerom sem te imel za čudaka. Zdaj pa vem: Zmešalo se ti je.«

Bašmuk je zmajal z glavo.

Se nadaljuje na 8. strani

Bašmuk se je obrnil k meni.

»Kaj naj to pomeni?« je ponovil. »Mar ne veš, da razpošiljam reklamne prospekte?«

»To že vem,« sem prikimal, »toda vse te reklamne prospekte si vendar nase naslovil!«

Bašmuk se je zagledal predse. Očividno si je prizadeval slediti mojim mislim.

»Nase?« je nato vprašal. »Zakaj?«

»Človek božji,« sem zaječal, »saj si vendar na vseh teh pet sto ovitkov napisal svoj lastni naslov!«

Bašmuk je vzel enega izmed ovitkov v roke. Neizmerno začudenje se je zrcalilo na njegovem obrazu.

»I seveda,« je rekel. »Kaj naj pa drugega napišem nanje?«

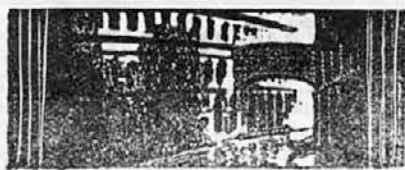
Z vsa močjo sem se podrgnil po sencih.

»Dragi Bašmuk,« sem rekel, »kaj pa imaš od tega, če ti jutri pismonoša prinese teh pet sto tiskovin?«

Bašmuk se je zamislil.

»Pismonoša?« je potem zmajal z

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZÉVACO

73. nadaljevanje

»Mojo ceno poznate?«
 »Cene mi je malo mar. Plačal ti bom, kar boš zahteval, pod pogojem, da bo tvoj sunek tudi res zalegel. Poslušaj...«
 »Dvajset srebrnikov za navadnega patri-cija.«
 »Prav. Mož, za katerega gre, je strašen, to ti moram že vnaprej povedati. Zato te svarim...«
 »Petdeset srebrnikov za člana višje duhovščine in za ljudi, ki so pri vladi.«
 »Naj te hudič! Če ti rečem...«
 »Pol zneska vnaprej,« je dokončal Spartivento in se priklonil, da je njegova perjanica pomedla po stropu.
 Altieri je segel za pas, privlekel iz njega pest zlatnikov in jih vrgel na mizo.
 »Oho!« je vzkliknil Spartivento.
 »Ali me boš zdaj poslušal?«
 »Govorite!«
 »Ali si ga pripravljeno ubiti?«
 »Tak je moj poklic.«
 »Mož je zelo močan, na to te moram vnovič opozoriti. Dobro bi bilo, da vzameš s seboj nekaj tovarišev...«
 »Zadoščam sam.«
 »Ponovim ti, da je mož nevaren...«
 »Umril bo, naj bo še tako pogumen in naj bi bil močan kakor pravi razbojnik.«
 »Ali te ga ne bo strah?«
 Spartivento ga je začudeno pogledal.
 »Kaj je to, strah?« je vprašal.
 »In če bi hotel, boš storil to še nočoj?«
 »Že čez eno uro, če želite.«
 »In ga boš dobro zadel? Ali se lahko zanesem, da ga boš do mrtvega?...«
 »Menda, ko me za to plačate.«
 »Še enkrat ti povem, da je strašen... Bodi oprezen!«
 Spartivento je snel z zida rapir, otipal njegovo konico, ga nato zateknil za pas, si ogrnil plašč in dejal:
 »Kam?«
 »Na Olivolski otok... Toda počakaj še trenutek, mojster, tako strašno se pa spet ne mudi.«
 »Kdaj pa potem?«
 »Ob desetih... Niti sekunde ne prej! O pol enajstih, ko boš že opravil, boš zavil mimo portala Matere božje Formoške in tam boš opazil štiri može. Eden izmed njih bom jaz. In pri sebi bom imel toliko zlatnikov, kolikor sem ti jih pravkar dal.«
 »Prav! Torej ob desetih!«
 Spartivento je obesil rapir spet na žebelj in odložil plašč.
 »In kje je to prav za prav?« je vprašal.
 »V nekdanji Dandolovi hiši. Saj jo poznaš?«
 »Poznam jo.«
 »Mož bo v njej, in z njim bo neki starec. Mladega moraš ubiti, si razumel?«
 »Razumel.«
 »Kako boš prišel v hišo? Ali ga boš nemara izvabil na vrt?«
 »To je moja stvar.«
 »Torej je stvar v redu?«
 »V redu.«
 »In lahko mirno grem?«
 »Lahko. O pol enajstih bo mož že svoje dobil in jaz vas bom čakal pred portalom Matere božje Formoške.«
 »Tvojo besedo imam,« je odvrnil Altieri, se zavil v plašč in krenil proti stopnicam.
 Toda Spartivento ga je ustavil s kretnjo roke:
 »Nekaj ste pozabili.«
 »Kaj?«
 »Njegovo ime.«
 »Kaj ti to mar?« je odvrnil Altieri in vztrepetal.
 »Če koga ubijem, hočem vedeti, kdo je.«

»Vedeti hočeš?« je z mračnim glasom vprašal Altieri.
 »Da, drugače ne ubijem.«
 Altieri se je za minuto zamislil, potem je pa dejal:
 »Mož je strašno nevaren, napravil je že velike reči, rešil se je iz groba, kamor so ga zazidali, in spravljal je več svojih sovražnikov s poti; razen tega je poglavar tolpe, ki obvladajo gore in doline.«
 »Njegovo ime?«
 »Svarim te! Malo jih je, ki znajo tako ravnati z orožjem kakor on.«
 »Njegovo ime?«
 »Res mislim, da bi dobro storil, če bi vzel nekaj pomočnikov s seboj.«
 »Njegovo ime?«
 »Roland Candiano,« je iznenada udarilo iz Altierija.
 »Kako ste rekli?«
 »Rekel sem: Roland Candiano.«
 »Roland Candiano je tisti, ki naj ga nočoj ubijem na Olivolskem otoku?... Saj ste tako rekli?«
 »Da: Roland Candiano.«
 Razbojnik je stopil k mizi, kjer so ležali še nedoteknjeni zlatniki, ki jih je bil tja vrgel Altieri.
 In dejal je:
 »Vzemite nazaj ta denar.«
 »Kaj? Kako si rekel?« je zarenčal generalni kapitan.
 »Rekel sem: Vzemite nazaj svoj denar.«
 »Zakaj?« je zaškrtal Altieri.
 »Ker Rolanda Candiana ne bom ubil.«
 Altieri je silovito zgrabil Spartiventa za la-ket in zarenčal:
 »Lopov, tak hočeš, da te dam zgrabiti in že jutri vreči v temnico? Tvoje zločinsko početje država tako samo zato prenaša, da ji časih napraviš kakšno uslugo...«
 »Ne priznam ne države ne gospodarja. Ne grozite, gospod! Slišite, kako ječe vode kanala med koli za hišo?... Mogoče je to ječanje tistih, ki so mi grozili kakor pravkar vi.«
 Razbojnik se je vzravnaval, da se je njegova suha in mršava postava zazdela še višja, in dejal:
 »Nisem vajen, da bi mi kdorkoli grozil!«
 Altieri se je ozrl okoli sebe in groza ga je začela obhajati.
 V duhu je že videl, kako se zgrinjajo okoli njega razbojnikovi pajdaši, kako ga grabijo, da ga zabodejo in potem vržejo v kanal.
 Spartivento je povzel:
 »Kaj mi imate očitati? Rekel sem vam, da vzemite nazaj svoj denar. Kupčija mi ne ugaja. Kaj mi imate še povedati?«
 »Obdrži ta denar. Tudi grozim ti ne. Pogumen človek si. Povej mi vsaj, zakaj ne maraš ubiti Rolanda Candiana?«
 In hoteč zadeti razbojnika v samoljubju, se je zagrohotal:
 »Sicer pa, počemu bi te izpraševal! Strah te je, to je tisto! In jutri bom povsod razpovedal, da se je Spartivento bal.«
 »Tega vam ne bo nihče verjel. Sicer mi pa tega tudi ni mar,« je resno odgovoril razbojnik.
 »Rekel sem vam že, da strahu ne poznam.«
 »Beži no, bahač! Že ob samem Candianovem imenu te obide trepet!«
 »Tudi če bi me res, ne bi bilo nič sramotnega. Še nihče se ni doteknil Rolanda Močnega, ne da bi se bil grenko kesal. Toda jaz se smrti ne bojim.«
 »Zakaj pa potem? Zakaj? Tak govori vendar!... Še rad boš govoril, tako mi vseh hudičev! Ne veš, s kom imaš opravka!«
 »Oprostite, gospod generalni kapitan, dobro vem,« je mirno odgovoril Spartivento.
 »In čeprav veš, kdo sem, se mi drzneš postaviti po robu?«

»Zakaj ne?... Bojim se vas tako malo, da se mi vas ne zdi niti vredno vreči ribam za hrano, in da vas bom pustil mirno oditi.«
 Altieri je prebledel in zardel vse v en mah in zaškrtal z zobmi. Toda gotovo je, da sta mu razbojnikova hladnokrvnost in resnost narekovali opreznost.
 »Zakaj nočem ubiti Rolanda Candiana, ste me vprašali,« je povzel Spartivento. »Odgovor je lahak.«
 »Nu, da ga slišimo!...«
 »Vidite, Visokost Altieri, razbojnik sem, toda birič nisem; vsakomur svoje! Moj poklic je služiti dobrim meščanom, ki ne znajo ravnati z mečem, ki ne vedo, kaj so stoccata, imbroccata in punto reverso. Takim ljudem posodim za denar svojo roko. Toda za državne zadeve se ne menim. V Benetkah imajo doža, vrhovni svet, inkvizitorsko sodišče, policijskega šefa in celo tropo biričev. Njihova dolžnost je in ne moja zasledovati, zgrabiti in spraviti s poti sovražnike države. Roland Candiano je upornik, vstal je proti državi in oboroženi sili. Kot upornika ga lahko zgrabite. Toda ravno kot upornik je meni svet in nedotekljiv!«
 Altieri je bil prekrižal roke in poslušal z mračno grenkobo besede, ki so mu dokazovale, kako mogočen je Candiano.
 Spartivento je povzel:
 »Ne vem, ali me razumete... mislim, da me ne morete razumeti. Še tole vam moram povedati: ne govorim toliko v svojem imenu. Jaz sem izjema, človek, ki stojim ob strani. Ubijal sem in moje roke so omadeževane s krvjo; mogoče bodo tudi mene nekega dne ubili; mogoče krvnik že računa, koliko bo dobil za mojo glavo, kakor sem jaz računal, koliko mi bo vrgel ta ali oni sunek z bodalom. To je prirodno, tako mi hudičev! Zatorej ne govoriva o meni. Toda v Benetkah je na tisoče mož in žena, ki niso kradli, ki niso ubijali, ki vestno izpolnjujejo svoje državljanske dolžnosti in vrše svoj poklic; po njihovi zaslugi so Benetke postale bogate, močne in spoštovane; eni so trgovci, drugi delavci; eni delajo z glavo, drugi z rokami; vsakdo stori kar more. To vam očitvidno ni znano, kaj ne? Nu, najbrže tudi ne veste, kakšne kletve vstajajo iz tega ljudstva. Skoraj se res zdi, da je delo prekletstvo. Ne, gospodje patriciji, preveč si lastite pravice, da trpinčite to ubogo ljudstvo. V njihovem imenu vam zdaj govorim, gospod generalni kapitan. To vas čudi. Pa je vendar tako. Ti ljudje upajo le še v Rolanda Candiana. On jih bo osvobodil. Rekel je to. In storil bo. Ta upornik govori o uporih kakor o nekem potrebnem dejanju. Tak mi je všeč. In če bi ga ubil, če ga iztrgam upanju toliko ljudi, ki mi niso ničesar žalega storili, mi je kakor bi potem moral še samega sebe ubiti, tako bi se zaničeval!«
 Tako je govoril človek, ki so ga patriciji najemali za umore.
 Govoril je preprosto, brez zanosa in mogoče se še sam ni jasno zavedal globokega smisla svoje obtožbe. Gotovo je le to, da je ta razbojnik, ta strašni upornik, ki ni poznal morale, ki je bil izvržek družbe, zlovešča goba, ki je rasla v krvi in pokvarjenosti nezaslišane dobe, ta pretepač, čigar poklic je bilo ubijanje brez usmiljenja, da je ta človek imel usmiljenje z bedo, ki jo je gledal okoli sebe.
 Spartivento je bil rekel Altieriju:
 »Ne vem, ali me razumete...«
 Altieri ga ni razumel. Toda podzavestno je slutil, da je naletel v njem na neko strašno in neizprosno oviro. Razumel je samo to, da nima besed, ki bi mogle omajati sklep tega razbojnika.
 Zamislil se je; vse v njem je kuhalo od togote.
 Tak je povsod, pri njem doma, v njegovi palači, v sobi njegove žene, na ulici in celo v

najbolj zavrženem predmestju Benetk — povsod je vstajal pred njim Candiano in ga izzival! In tedaj se ga je polastil brezumen bes. Sram ga je postalo, da ga je premogel strah!

Sram ga je postalo, da se je zatekel k razbojniku, med tem ko bi se bil mogel sam, poln moči in poguma, pomeriti z Rolandom...

Brez besede si je zapel plašč in zavil na stopnice. Spartivento je pa zavpil starki:

»Odprti mu in pustiti ga v miru...«

Altieri je zapustil brlog in se naglo odpravil domov. Ko je prispel v palačo, je bilo devet. Uro pozneje so se trije častniki, ki jih je bil poklical k sebi, zbrali v njegovem kabinetu. Altieri je z zadoščenjem premeril drugega za drugim.

Vsi trije so bili oboroženi s čvrstimi rapirji in bodali, s kratko pištolo za pasom in z oklepom iz bivoljega usnja; bili so širokopleči, močni in veliki ljudje in so se zdeli strašni in nezmagljivi...

Bili so tipi treh lepih vojščakov.

Romani in Giberto sta bila Castruccio, bogatemu častniku, ki ju je zalagal z denarjem in branil s svojim ugledom, vdana na smrt.

Castruccio sam je bil pa vdan Altieriju, ki mu je bil obljubil visok čin.

Ti trije možje so torej tvorili v telesni straži generalnega kapitana še posebno stražo.

Altieriju bi bilo treba samo pomigniti, pa bi se Castruccio vrgel v ogenj zanj.

In na Castrucciovo znamenje bi se dala Romani in Giberto posekati na mestu.

Ko je Castruccio stopil v Altierijev kabinet, je dejal:

»Evo nas, kakor smo obljubili.«

»Pripravljeni na vse!« sta dodala njegova tovariša in pozdravila generalnega kapitana.

Altieri je pa med tem premišljal:

»Odločni so, pogumni, spretni in močni. Tako bomo štirje. Toda vsi štirje skupaj ne zaležemo za razbojnikovo bodalo. Oh, še drago mi bo poplašal...«

»Kam pojdemo?« je vprašal Castruccio.

»Poslušajte,« je odgovoril Altieri. »Bliža se naš velik dan. Vse okoliščine govore za nas. Vse je že pripravljeno. Sleherni ima odrejeno svojo vlogo, sleherni je na svojem mestu... Toda jaz, jaz, ki nosim vso težo te avanture, jaz ne smem izgubiti izpred oči ovir, ki bi utegnile vstati v poslednji uri. Mnogo teh ovir sem že spravil s poti. Toda ena je še ostala, najstrašnejša, ki utegne izjaloviti ves načrt, me poslati na morišče, vas pa pod svinčene strehe. In to oviro hočemo nocoj spraviti s poti.«

Trojica je poslušala pozorno in z nekim ponosom, da jih je voditelj izbral za svoje zapornike.

Vsakteri od njih je videl v tem dokaz naklonjenosti, ki bo še dragocena v bodočnosti... ko bo njihov kapitan dož.

Altieri je povzel:

»Gotovo veste, da je Roland Candiano v Benetkah?«

»Ah! Ah!« je kriknil Castruccio. »Torej za njega gre?«

»Pravijo, da so pristaniški pomorščaki pripravljene upreti se zanj,« je dodal Romani.

»V beznicah, zabaviščih in krčmah drhal in pocestnice in nosači na Lidu ne govore drugega kakor o njem,« je pripomnil Giberto.

»Da,« je prezirljivo povzel Castruccio, »toda noben patricij, noben častnik, noben mož, ki ima v Benetkah kaj imena, ne bi storil niti koraka, da bi ga iztrgal krvniku, ki že čaka nanj. Roland Candiano ne pomeni ničesar.«

»Motiš se,« je odvrnil Altieri. »Candiano je nemara zasnoval načrte, ki so nam še neznani.«

»Ti načrti se ne bodo utegnili izvršiti, ker bomo čez nekaj dni gospodarji Benetk.«

»Upam in verujem... Pa vendar je treba misliti na vse. Na dan velike bitke bomo imeli dovolj opravka, da se ne bomo utegnili ukvarjati še z drhaljo. Candiano bi nam ta dan lahko metal polena pod noge. Zato sem se odločil spraviti ga s poti.«

»Spravimo ga tedaj s poti!« je vzkliknil Castruccio.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svečlola srajce, ovratnike, zapestnice l. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

»Toda,« je tedaj povzel Giberto, »zakaj tega človeka niso že zdavnaj zgrabili? Saj je čisto navaden upornik...«

»Ne ukvarjajmo se z nesposobnostmi beneške policije. Pojdimo rajši na delo kakor možje in za svoj lastni račun.«

Altieri se je varoval povedati, da si je policija zaman prizadevala dobiti Candiana v roke, in še bolj se je varoval omeniti, da je hotel poslati nadenj najetega morileca.

Vstal je in dejal:

»Na pot, da uredimo to stvar!«

XXVI

Srečanje

Prehitimo generalnega kapitana in njegove tri pajdaše in pogledimo v hišo na Olivolskem otoku.

Bilo je okoli pol desetih. Roland je bil pravkar stopil v sobo, kjer je stanoval njegov oče.

Tam je bil tudi stari Filip, ki je sleherni večer slekel nesrečnega blaznika in mu pomagal v posteljo.

To se je zgodilo po navadi proti osmim zvečer.

Toda nocoj Filip še ni bil slekel starega doža.

Roland mu je bil namreč zapovedal, naj še počaka.

Ko je stopil v starčevo sobo, ga je mladi mož našel pokojno spečega v velikem naslanjaču.

Rolandov pogled se je s presunljivo resnostjo ustavil na njem.

Potem ga je rahlo prijel za ramo in ga zbudil.

Starec je odprl svoje bele oči in srepo pogledal v prazno, kakor gledajo slepci.

»Kaj mi hočete?« je zamrmral.

»Jaz sem, oče,« je odgovoril Roland.

Zmerom ga je tako klical, čeprav ni ta očetovski naziv zbudil še nikakega odmeva v duhu nesrečnega blazneža.

Toda Roland mu je govoril, kakor bi ga bil njegov oče mogel razumeti.

»Oče,« je dejal, »to hišo bodo morda nocoj napadli. Spraviti vas moram v tak kraj, da boste na varnem... Pojdiva...«

Pomagal je starcu na noge.

Potem ga je skrbno ogrnil v širok plašč.

In prijel ga je pod pazduho in ga rahlo potegnil s seboj.

»Kam me peljejo?« je vprašal starec.

»Saj sem vam rekel, oče: ne smete tu ostati, vsaj nocoj ne...«

»Kdo me kliče oče?«...

Roland je ves trepečoč obstal.

»Jaz, jaz, vaš sin,« je gluho zamrmral. »Vaš sin Roland... ali se ga spomnite?... Roland!...«

Toda že je blaznež vstal in krenil proti vratom; zdelo se je, kakor da ne bi bil slišal sinovega odgovora.

Rolandu je že začelo srce razbijati v novem upanju; zdaj je bolešno zamrmral:

»O Bog! Njegov duh je slep za zmerom kakor so slepe njegove oči...«

V pritličju je Roland našel Scalabrina, ki ga je tam že čakal.

Pomignil mu je, naj gre z njim.

Tudi stari Filip jim je sledil.

Krenil je na vrt proti cedri na sredi vrta. Naši bralci morda še niso pozabili, da je bilo orjaško deblo votlo in da je Filip v njegovi notranjosti priredil nekako sobico.

»Lestev!« je velel Roland, ko se je ustavil ob znožju cedre.

Scalabrino je pristavil lestev, ki jo je bil že prej prinesel tja.

Sam se je prvi popel nanjo in splezal do vrha debela, odstrl veje, ki so tvorile nekak strop, in dejal:

»Izvolite, Visokost.«

Roland si je oprtal svojega očeta na pleča. In kakor je Enej nosil svojega očeta Anhiza, je splezal z bremenom na plečih po lestvi na drevo.

Scalabrino se je bil spustil na dno drevesne votline.

Roland je tedaj prijel svojega očeta pod roke in ga podal Scalabrinu, ki ga je vzel v naročje.

Potem se je še Roland spustil dol.

Položil je starca na zasilno ležišče, ki ga je bil Filip že podnevi pripravil, in ga pokril z volneno odejo.

Slepec je skoraj isti mah zaspal.

Takrat sta se Roland in Scalabrino spet popela na vrh, Filip je pa splezal na drevo in se spustil v votlino, kjer je imel pri starem dožu prebiti noč.

Nekaj trenutkov nato sta Roland in Scalabrino spravila lestev in se vrnila proti hiši.

»Zdaj,« je dejal Roland, »zdaj bomo videli, koliko je Gennaro zmožen izdajstva.«

Bralci še pomnijo razgovor, ki ga je imel Roland Candiano s policijskim šefom.

Spomnijo se še, da je Gennaro vprašal, ko je Roland odhajal od njega:

»Kam naj vam sporočim, če bi se kaj važnega zgodilo?«

»V hišo na Olivolskem otoku. Tam bom sam... sam s svojim starim očetom.«

Roland je takrat videl policijskemu šefu do dna duše.

Zato je bil pripravljen na napad.

Videli smo, da je spravil svojega očeta na varno.

Glede sebe samega je bil pa odločen počakati dogodkov in šele potem ravnati.

Povedal je bil Scalabrinu, kaj je govoril s policijskim šefom, in dodal:

»Naših tovarišev ne bova klicala. Prehrupen nastop bi ta trenutek utegnil vse pokvariti.«

Scalabrino je bil resno prikimal in dejal:

»Zadosti bova tudi sama.«

Ko sta torej spravila starega Candiana na varno in sta se vrnila v hišo, je Scalabrino dejal:

»Samo ena pot je, po kateri lahko pridejo: če nas res nameravajo napasti, morajo priti ob cerkvi. Zato bi predlagal, da grem prežat pred Mater božjo Formoško, tako da bova o pravem času obveščena. Če jih bo preveč, ne boste smeli, Visokost, ostati v hiši.«

»Pojdi,« je dejal Roland. »Počakal te bom.« Scalabrino je odšel.

Roland je pustil vrata pol odprta.

Utrnil je obe plamenici, ki sta razsvetljevali sobo v pritličju.

Potem se je spustil v naslanjač.

In v temi je čakal, globoko zamišljen.

O čem je razmišljal v tem trenutku, ko je v brezskrbnosti, ali bolje v vratolomni drznosti, iz katere je malone udarjala želja po smrti, tvegati svoje življenje?

Ali je premišljal o tem Gennaru, ki ga je bil ukrotil, ki ga je bil izpregledal in čigar najskritejše misli je morda hotel ugeniti?

Ali je pa premišljal o tistih, ki so mu že podlegli, ki jih je zadela roka njegove osvete?

Ali so se mu vračali duhovi Giovannija Medicejskega, Sandriga, Bemba, Grimanija, Imperije, vseh teh mrtvih, ki so kazali pot, po kateri je hodil?

Ali je pa mislil na toli žalostni in pretresljivi konec male Bianca, in na zvestobo uboge Juane?

Ali so mu bili v mislih tisti, ki so bili zdaj na vrsti?

Dandolo... Foscari... Altieri...

Ali je pa morda obujal v svoji brezupni ljubezni podobo Leonore, ki je ni prenehal oboževati od tistega toli daljnega dne, ko sta se prvič srečala?

Kdo bi vedel!

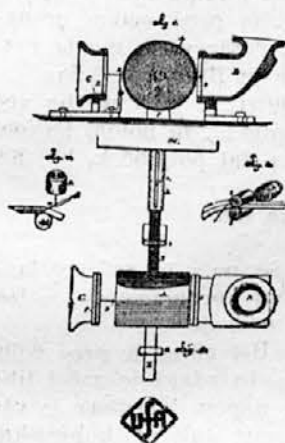
Morda je ta trenutek gledal v duhu svoje življenje s tisto neusmiljeno jasnostjo, ki obide človeka v poslednji uri...

Ko je bil kino še v povojih

Piše dr. G. Dietsch

»Vse smo že nekoč videli, pravi Ben Akiba; tudi zvočni film se lahko, če hočemo, ponaša s tridesetletno zgodovino, čeprav smemo zvočno filmsko tehniko omenjati šele osem let. Če bi hoteli primerjati zabeležbe akustičnih pojavov prvih poskusov z današnjimi čudežnimi aparati v ateljejih za zvočne filme in v gledališčih, se nam zde le-ti zelo preprosti. Prvi poskusi pred petdesetimi leti so bili taki: glasovne tresljaje so skušali z nekako membrano prenesti in zabeležiti na sajastem bobniču. Za pisalo je bilo na membrani pritrjeno prav lahko pero; zvočni valovi, ki jih je membrana sprejemala, so mehanično nihali pisalo, ki je beležilo sleherni nihljaj na sajastem bobniču.

T. A. EDISON.
Photograph of Speaking Machine.
No. 200,529. Patented Feb. 19, 1878.

Način za zabeležbo glasa je torej že precej star. Razmeroma dolgo je pa trajalo, da so odkrili pripravo, ki bi te vjete in zabeležene zvoke lahko zvočno ponavljala. Šele Edisonova iznajdba je to omogočila.

Ameriki pa še danes ta dan uporabljajo Edisonov sistem, zlasti »Radio Corporation of America.« Edisonova zamisel je, da bi predvajanje filma spremljali z godbo zvočnega valjka, ki bi se vrtel hkratu s predvajanim filmom. Prvi zvočni filmi so bili torej taki, niso pa še dosegli v praksi uspeha. Vendar so se pa tisoči pričeli baviti z zadovoljivo rešitvijo tega problema. Ugodne uspehe so končno dosegli zvočni filmi na iglo, torej tisti, kjer se je hkratu s predvajanim filmom vrtela gramofonska plošča. Najtežje je bilo doseči absolutno enakomeren tek filmskega traku in zvočne plošče (sinhronizem). Običajno so že pri snemanju filmskega prizora igrali kakšno gramofonsko ploščo (najbolj so bili navdušeni za klasično operno glasbo). Igralci so morali čim naravnije igrati pesmi ustrezajoče odpirati usta. Pri predvajanju filma so igrali isto ploščo in če se je kinematografskemu operaterju posrečilo ujeti pravilen tempo, je šla stvar do konca filma prav gladko; sicer je pa predvajanje takega filma trajalo le par minut.

Ti bistveni nedostaki filma na iglo, namreč kratka predvajalna doba in stalna izmenjava plošč, še danes ta dan niso popolnoma odpravljani, zaradi česar je bilo treba iskati novih poti. Pravo smer je dajala pri tem svetlobna telefonija, ki jo je predvajal z velikim uspehom Graham Bell na svetovni razstavi v Čikagu leta 1893, razen tega pa še poskusi Duddlerja in Simona s pojočo, odnosno govorečo obločnico. Zvočnim valovom odgovarjajoča svetlobna nihanja je bilo treba na neki način tekoče fotografirati na filmski trak. Seveda je bilo temu na poti še mnogo

električnih, zlasti pa fotografičnih ovir. Šele dva temeljna izuma sta pripomogla, da se je končno tehnika zvočnega filma tako odlično razvila. Ta izuma sta svetlobno-električna celica in elektronka.

Filmske novosti

»Bil je nekoč godec«

»Aafa« dela s polno paro najnovejši film »Bil je nekoč godec« po istoimenskem odlikovanem šlagerju. Režija je v rokah znanega Fridrika Zelnika; glavne vloge pa imajo R. A. Roberts, Szöke Szakall, Victor de Kowa, Ernst Verebes, Maria Sörensen, Truda Berliner in Blandina Ebinger.

Kaj pomeni Hollywood?

Po najnovejših dognanjih je iskati nastanka imena Hollywood že v letu 1884. Takrat je imela žena zemljiskega spekulant Wilcoxa v Los Angelesu velika posestva, ki jih je imenovala »Hollywood«. Beseda Holly je slišna nemški besedi Hülse, kar pomeni strok, luščino. V stari nemščini so rabili za to izraz »Hulst«, ki so ga Francozi spremenili v »houx«, kar pomeni božje drevice. Hollywood ni torej nič drugega kakor gozd (wood — nemško Wald) božjih drevc. Ko je Mister Wilcox leta 1885 svoja posestva parceliral, so za novo mesto kar obdržali ime Hollywood.

Lucie Englisch je sklenila z Gustavom Althoffom za njegovo produkcijo pogodbo za leto dni.

V KATERIH LETIH JE VRHUNEC ZENSKÉ LEPOTE?

Splošno mislijo, da med 17. in 26. letom. Potem pride iz raznih vzrokov, pa tudi zaradi nespametnega življenja, do izprememb, ki jih imenujemo prve znake starosti. Te izpremembe nastopijo tako naglo, da tudi tedaj, če se spretno uporablja šminka, vzlic temu koža izgubi svežost in elastičnost.

Izreden uspeh se pa doseže z uporabo preparata Rejuven Skin (Pore Milk). Pri rabi tega preparata se je pokazalo, da se koža popolnoma in trajno ugleda, tako da se mladostna svežost, gladkost in čistost zde docela prirodne. Uporaba je zelo enostavna. Cena 1 steklenice Din 32.—. Dobi se ali pa pošlje po pošti z glavnega skladišča:

NOBILIOR PARFUMERIJA
Zagreb
Ilica 34 — Jelačičev trg 15

V režiji Roubena Mamoulina so dovršili posnetke za Paramountov film »Song of Song« po Sudermannovem romanu »Visoka pesem«. Glavno vlogo ima Marlena Dietrich

»Ideal films« v Londonu so skončali film po gledališki igri Georgea Ohnetta »Plavžar«.

Nove knjige

Jules Verne: »Dvajset tisoč milj pod morjem«. Ljudska knjižnica, zvezek 44. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1933. Str. 292. Cena broš. 28.— dinarjev, vez. Din 40.—. Kdo ne pozna tega nedoseznega pisatelja fantastičnih zgodb, čigar drzna domišljija vodi bralca po vseh kontinentih, po globinah vseh morij in celo na luno? Toda kar nam opisuje Verne v svojih mnogoštevilnih delih, nikakor ni golo fabuliranje, temveč nam z res vseobsežnim znanjem nudi v obliki napetih povesti vse dotedanje izsledke znanosti na dotičnih poljih, te izsledke pa dopolni potem še z vprav občudovanja vredno fantazijo, ki pa ostaja povsod v mejah možnosti in so poznejši uspehi na raznih znanstvenih poljih to res potrdili ali pa uresničili. Ne moremo se tedaj čuditi, če ima Verne po vsej zemeljski obli na milijone navdušenih bralcev, saj pa nudi tudi res vsakemu, zlasti pa še doraščajoči mladini, polno mero zabavnega in poučnega čtiva v najbolj napeti obliki. Pisatelj nas vodi v podmornici »dvajset tisoč milj pod morjem«, kjer vsi zavzeti strmino pred čudesi podmorskega rastlinstva in živalstva, kjer se borimo s strašnimi morskimi somi in polipi, nabiramo v Indijskem oceanu bisere, brskamo med zakladi popljenih ladij in dosežemo pod ledenimi gorami celo južni tečaj. Skratka: knjige ne odložimo prej, dokler nismo dospeli do zadnje strani. Prepričani smo, da bo naša knjiga tisoče bralcev povsod, med starimi in mladimi, v mestih in na kmetih.

Naročniki,

stvarite svojo dolžnost —
pocavnajte naročnino!

Tobralco?

- TOBRALCO** je tkanina, ki sama o sebi govori
- TOBRALCO** se izdeluje iz egiptskega bombaža
- TOBRALCO** nadomestuje platno, cefir in svilo
- TOBRALCO** je zajamčeno perilna tkanina
- TOBRALCO** je praktična moda
- TOBRALCO** je blago elegantnih dam in preprostih žena
- TOBRALCO** je perilna tkanina za otroške oblekice
- TOBRALCO** je ceneno blago za večerne obleke, za posete in za vsak dan
- TOBRALCO** je izdelan v vseh barvah in čudovitih vzorcih
- TOBRALCO** ne pozna krize
- TOBRALCO** je izdelek slovečih angleških tvornic

dobi se
pri tvrdki

A.&E. Skabernè
Ljubljana

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

18. nadaljevanje

Njuna pogleda sta se srečala. In ta pogleda sta nedvoumno govorila: vojna se nadaljuje!

Ljudmila je komaj vidno nagnila glavo v priklon in z mrzlim obrazom šla. Horvin se je ni upal spremiti.

Drugi dan se je vrnila z vozom, ki je čakal pred vilo. Prejšnji dan je bila Horvinu povedala, da bo danes odpeljala moža domov. Kirurg se ni upiral. Ko je šel z njo čez hodnik, ji je zdajci dejal:

»Še zmerom vas ljubim... Še zmerom vas hočem... In dobil vas bom!«

»Nikoli!« je odgovorila in skrivila ustnice v prezirljiv usmev.

Ko je stopila v bolniško sobo, je zagledala Cirila pri oknu. Obrnil se je k njej in se ji nasmehnil. Toda njenega imena ni izgovoril. Zraven njega je stal asistent dr. Jezeršek. Mladi mož je pozdravil Ljudmilo in dejal:

»Doktor Milavec že izgovarja imena, ki jih kdo izgovori pred njim.«

Obrnil se je k Cirilu, pokazal na mlado ženo in počasi rekel:

»Gospa Milavčeva.«

Ranjeneč je ponovil za njim:

»Gospa Milavčeva.«

Na njegovem obrazu ni nič več igral nasmeh. Postal je resen in se spet obrnil proti oknu.

Ljudmila se je premagala in stopila k nesrečnemu. Prijela ga je pod pazduho. Drget jo je stresel ob tem prijemu. In s čudno izpremenjenim glasom je rekla:

»Pojdiva!«

Pogledal jo je.

»Pojdiva,« je ponovila.

Odvleda ga je s seboj. Ciril ji je pokorno sledil. Počasi, drug ob drugem sta mož in žena krenila dol in potem po peščeni poti do vrtno ograje, kjer ju je že čakal voz. Horvin in dr. Jezeršek sta ju spremila, pripravljena, da ji priskočita na pomoč, če bi se nesrečni Milavec kaj upiral.

Dan je bil čemer in neprijazen, vendar brez megle. Z dreves so odpadali poslednji listi. Zdelo se je, kakor bi bilo Cirilu v veliko veselje hoditi po tej rumenkasti mehki preprogi. Smehljaj se je... smehljaj svezemu zraku, smehljaj vsemu svetu. Ljudmila je bila mrljiško bleda.

Ko je Ciril sedel v vozu, se je mlada žena obrnila k Horvinu. In vpiče dr. Jezerška je dejala:

Še enkrat najlepša hvala, gospod doktor, za vse, kar ste storili za mojega moža. Kakor sem vam obljubila, vam jutri pošljem, kar sem vam dolžna za operacijo in oskrbo.«

Kirurg ni odgovoril. Le njegove obrvi so se proti njegovi volji nabrale in roke so se mu skrčile v pest.

Voz se je premaknil. Ljudmila se je naslonila nazaj in se stisnila v kot. In v njeni izmučeni duši

se je nadaljevala strahotna drama, ki jo je trpičila vse te dni in tedne.

Storila je bila svojo dolžnost... izpila je čašo trpljenja do vrha. Toda njenega trpljenja še ni bilo konec. Morala bo živeti skupaj s Cirilom, ki ga ni mogla več spoštovati... morala se bo kazati prijazno in ljubečo, čeprav teh čuvstev njeno srce nič več ne pozna... morala bo igrati hinavko in skrivati prezir in sovraštvo.

In potem, kakšna bodočnost jo čaka! Kakšni oblaki na obzorju! Blagostanje in udobstvo, ki sta vladala v njenem gospodinjstvu, sta bili plod sposobnosti in delavnosti njenega moža... a Ciril ne bo poslej sposoben za nobeno delo več...

Nemo je sedela v svojem kotu. Ciril je zrl skozi okno in radovedno gledal po hišah, ki so hitele mimo njega. Toda kmalu je bilo vožnje konec in voz se je ustavil pred njuno hišo.

Pokorno in brez ugovora je Ciril na besedo svoje žene stopil iz voza. Dal se ji je voditi kakor ubogljiv otrok, brez misli na odpor. Le z otroško radovednostjo je opazoval vse okoli sebe... kakor bi vse to videl prvič v življenju.

Še en pretresljiv prizor je čakal Ljudmilo: to bo trenutek, ko bosta Boža in Marko zagledala svojega očeta. Zato jima je bila že zjutraj rekla:

»Očka še ni čisto ozdravel... Vzlic temu ga bom danes pripeljala s seboj. Glejta, da bosta pridna...«

Radostno sta tlesknili z ročicami in vzkliknili:

»Očka se vrne... očka pride!... O, kako bo spet lepote!«

Dostikrat jima je te tri tedne, ki so potekali po usodni železniški nesreči, govorila o njem. In dostikrat sta jo otroka prosila, naj bi ju vendar vzela s seboj, kadar gre k njemu. In vselej sta razširila oči, ko jima ni hotela napraviti tega veselja.

»Vajin očka je zelo bolan,« jima je rekla. Paziti bosta morala, da bosta lepo pri miru, kadar se vrne... In tudi zelo daleč je... Pa otrok ne puste v hišo, kjer zljaj leži...«

Otroka je to zelo bolelo. Še davi jima je mati zabičila:

»Mogoče vaju očka prvi trenutek ne bo spoznal. Glejta, da se zaradi tega ne bosta čudila.«

»Mamica se dela norca!« je vzkliknili Boža in se zasmejala. »Kajne, mamica? Zakaj naj bi naju očka ne spoznal?«

Toda Ljudmila je resno odgovorila:

»Zato ker je dobil zelo hudo rano na glavi... in ta rana je tako prizadela možgane, da je za nekaj časa izgubil spomin.«

Otrok ni dobro razumel teh besed; toda videl je, da je mati zelo žalostna, in zato je utihnil.

Zdaj je bil voz pred hišo. In Ljudmila je pozvonila. Ko ji je Marijana prišla odpirat, je mlada žena rahlo potisnila Cirila pred se v mračno predsobje. Tam sta že čakala oba otroka. Komaj sta zagledala mamico in očka, sta planila k njima, in vzkliknili:

»Očka!... Dober dan, očka! Oh, samo da si prišel!«

Ciril je obstal. Njegova nekoliko upognjena ramena so se vzravnila. Bilo je, kakor bi ga bil stresel drget... kakor bi hotelo besede na njegove ustnice. Toda to je trajalo samo trenutek... samo blisk, ki se je prihodnji mah spet utnil. Njegov pogled se je odvrnil od otrok.

Boža in Marko sta obstala in nepopisno začudenje se je pokazalo v njunih očeh.

»Očka!« sta ponovila, toda mnogo tiše. Čudna groza je bila v njunih vzklikih.

Potem sta pa nenadoma planila k materi, kakor da iščeta pri njej zavetja pred nečim neznanim, pred nečim strašnim, česar nista mogla razumeti. In s plahim glasom je Boža vprašala:

»Kaj ne, mamica... jutri... jutri ne bo več tako... jutri bo očku že bolje... in potem bo spet govoril z nama... in nama da poljubček, kaj ne, mamica?«

In Marko je ponovil za njo:

»Poljubček...«

»Ne, otroka... jutri še ne,« je zašepetala s tresočim se glasom, komaj premagovaje solze.

»Jutri še ne, pozneje... pozneje...«

Ciril je stopil po sobi. Ustavil se je pred ogledalom in se pogledal vanj. In zdajci je začel tiho požvižgavati neki poulični napev. Marijana je vsa trda od groze in blede ko smrt stala pri kuhinjskih vratih in ga gledala. Potem je Ciril stopil proti obednici. Ljudmila in otroka, ki ju je držala za roke, so šli za njim. In zdajci se je Boža privila k materi in s komaj slišnim glasom vprašala:

»Kaj ne, mamica... če naj očka prej ozdravi... bomo morali biti pridni in radi ga bomo morali imeti... bolj radi kakor do zdaj... kaj ne, mamica?«

Ljudmila se je zamajala. In potem ji je nenadoma zmanjkalo moči. Ni mogla več stati. Na koncu je bila s svojimi silami, in koncu s pogumom. Omahnila je v nastanjač in zagrebala glavo v dlani.

»Da, otroka moja,« je zašepetala. »Da, ljubčka moja... radi ga bomo morali imeti...«

In zahtela je na ves glas.

VIII

Poroka

Ilona je bila rekla Horvinu:

»Če je vaša sreča od mene odvisna, Emerik, boste srečni.«

HUMOR

Iz škotske torbe

Sandy ima velike skrbi. Skrajni čas je že, da preorje njivo. Pa se mu ne da. Zdajci ga pa prešine rešilna misel. Zvečer gre v vaško gostilno in jame tako mimo grede pripovedovati, da je pri oranju našel že več pravih pristnih zlatnikov. Nemara da je na njivi zakopan star zaklad — —

Drugo jutro je bila njegova njiva preorana, da nikoli tako.

Zena MacPhersona je slabe volje. »Kaj ti pa je, srček?« vpraša Sandy ves v skrbeh.

»Vidiš, razmišljam o neznatni moči. Par svilnatih nogavic ti stane dva

šilinga, kažeš jih pa komaj za 10 pennyjev...«

Trije Škotje sede v cerkvi. Mimo njih pride mežnar s pušico. Z grozo se spogledajo. Kaj naj store?

Tedaj se enemu od njih zabliska. Kakor bi trenil, pade v nezavest — —

In njegova tovariša ga odneseta ven... *

Sandy pride veselo zvižgaje domov. »Danes si pa imenitne volje!« se začudi njegova žena.

»Kaj ne bi bil!« vzklikne Sandy. »Prihranil sem pet in dvajset pennyjev,

ker sem ves čas tekol za tramvajem!«

»Ali si bedak!« odgovori njegova žena. »Če bi bil tekol za taksijem, bi si bil prihranil deset šilingov...«

Prevelika zahteva

Janez Cveba je čisto obupan. Njegov nad vse ljubljeni psiček se mu je izgubil. Tako ljubka, tako umna živalca...

»Zakaj pa ne daste med Male oglase?« ga vpraša njegov prijatelj Šiška.

»Ne, tako umna žival pa spet ni bil, da bi znal brati,« je mračno odgovoril Cveba.

Promptno

»Moja hči dobi pol milijona dolo — kaj pa lahko vi daste?«

»Pobotnico, če želite...«

Ali je Bašmuk pri pameti?

Nadaljevanje s 4. strani

»Res ne vem, kaj ti je,« je začudeno zamrmral. »Saj zmerom tako pošiljam svoje tiskovine.«

»Ha, ha,« sem se zasmel, »in jih tudi zmerom nazaj dobiš!«

»Ne,« je dejal. »Zmerom jih pravilno dostavijo.«

Osuplo sem ga pogledal.

»Pravilno dostavijo?« sem vprašal.

»Kako je to mogoče?«

»Ali ne veš,« je odgovoril Bašmuk in me skoraj sočutno pogledal, »ali ne veš, da pošta nefrankirane tiskovine zmerom vrne pošiljatelju?«

»Aha!« sem vzkliknil in planil pokoncu. »Torej ne nalepiš znamk na ovitke?«

»Ne,« je odgovoril Bašmuk. »Znamk kajpak na ovitke ne nalepim.«

Meščanska kuhinja

Piše Nuša

Jajca so zelo poceni. Na trgu jih dobimo 18 za 10 Din. Zato Vam postrežem z nekoliko dobrih receptov za jajčje jedi.

Jajčne krpice s šunko

Iz 1 kg bele moke, 6 jajc in nekoliko vode napravimo trdo testo. Dobro ga zgnatemo, razdelimo na 5 delov, ki jih razvaljamo in razrežemo na majhne krpice (1 cm velike). Skuhamo jih v vreli vodi, odcedimo in polijemo z mrzlo vodo. Sedaj seseklamo na drobno 1/2 kg kuhane šunke ali okajenega mesa, katero primešamo k ohlajenim krpicam. Dodamo še 1/8 l kisle smetane, ki jo v lončku stepemo z 2 jajcema, ščepec nastrganega muškarnega oreška, vse zamešamo, še malo osolimo in denemo v pekač, pomazan z maslom. Pečemo počasi pri mirnem ognju eno uro. Med pečenjem enkrat s pekačem obrnemo. Krpice morajo imeti spodaj lepo rumeno skorjo. (Zelo okusno, na Češkem narodna jed.) — Za 6 oseb.

Pekatete »Jajnine« z jajci

1 kg »Jajnin« skuhamo v vreli slani vodi do mehkega. Vodo odcedimo in »Jajnine« polijemo z mrzlo vodo. Na kozici razbelimo 2 žlici masti, v katero denemo odcejene »Jajnine«. Dodamo 4 stepena jajca, nalahko zmešamo ter 5 minut počasi pražimo. Serviramo gorke, same ali pa h golažu ali govedini. — Za 6 oseb.

Jajčne palačinke s šunko

Pol litra mleka, 4 rumenjake, ščepec soli, 1/2 kg bele moke mešamo 10 minut, dokler ni testo gladko. Potem pridenemo trd sneg iz 4 beljakov in pečemo palačinke na razbeljeni masti. Nato napravimo nadev: 3 jajca dobro stepemo, dodamo 25 dkg drobno sesekljane šunke. Dobro zmešamo, palačinke namažemo s tem nadevom in jih zvijemo. Pekač namažemo z mastjo ali maslom, položimo palačinko drugo poleg druge, oblijemo s kisló smetano in jih pustimo

pečiti 15 minut v srednje vroči pečici. Iz te zmesi se napravi 12—14 palačink. Serviramo gorke s solato.

Špinača z jajci

1/2 kg špinače očistimo ter operemo v več vodah, nato jo kuhamo 5 minut v vreli slani vodi. Špinačo odcedimo, seseklamo na drobno ali zmeljemo s strojem. Na kozico denemo žlico masti, eno drobno sesekljano čebulo in špinačo ter dušimo 10 minut. Pridamo še strok česna in ščepec popra. Napravimo svetlo prežganje in prilijemo k špinači. Dodamo še 2 žlici kisle smetane in 2 stepeni jajci. Vse dobro zamešamo in pustimo še 3 minute vreti. Špinačo serviramo gorke in garniramo z ocvrtimi jajci. Tako pripravljena špinača je boljša ko meso. Redilna je posebno za bolnike, ki trpe pomanjkanje krvi (železo!) in priporočljiva za otroke.

Špinačo lahko tudi serviramo k mesu. Solata. — Pražen krompir. — Pomaranče.

Močnati jajčni pečenjak (šmorn)

3 rumenjake, 1/6 litra mleka, ščepec soli, 1/2 bele moke, 3 žlice sladkorne sipe dobro mešamo 10 minut. Nazadnje dodamo sneg iz treh beljakov. Testo vlijemo na nizko kozico, ki jo pomažemo z maslom. Pečemo 10 do 15 minut v srednje vroči pečici. Pečenega zdrobimo in potresemo z vanilijevim sladkorjem.

Kruhov narastek

Iz kruhovih ostankov lahko napravite imeniten narastek. Potrebščine: 15 dkg starega črnega kruha, 8 do 10 dkg sladkorja, malo vanilije, 10 dkg surovega masla, 2 do 3 jajca, sol in nekaj mleka.

Priprava: Kruh zdrobi v poljubne koščke in ga skuhaj v sladkanem mleku, ki si mu primešala surovega masla. To potem dobro premečkaj. Dve celi jajci ali pa tri rumenjake stoli z nekaj soli in primešaj kruhu. Lahko primešaj tudi malo rozin. Zdaj prideni še malo pečivnega praška in vanilije. Vse stresi v skledo, ki si jo namazala z mastjo in potresla z drobtinami, in daj v pečico. — Peče naj se približno pol ure.

Priprava ti vzame 45 minut.

Nasveti za dame

Lepe oblike

V zapisniku neke lepe dame iz osemnajstega stoletja najdemo tale navodila, kako se dosežejo mladostni videz in krepke oblike. Poskusiti velja! Tri zrele kitajske naranče, ki

Zaradi tipografskega praznovanja 1. maja se je pričujoča številka za en dan zakasnila.

jih kuhate šest ur v lanenem olju, se kot obkladki položijo čez noč na prsa. Zjutraj je treba tisto kašo izmiti z mrzlo vodo, ki ji je pridejano nekaj alkohola in nekoliko kapljic benzojeve tinkture. Morda se res obnese!

Solčnih peg

se iznebimo: 2 veliki žlici na drobno sesekljane peteršilja skuhaš v pol litru vode, kaneš vanjo nekoliko benzojeve tinkture in se umivaš s tem po licu, vratu in rokah. Nekateri priporočajo rmanov čaj (archillea millefolium). Pač so pa taki čaji učinkoviti menda samo tedaj, če še nismo kože izpostavili premočnemu vplivu prvega solnca, torej zgolj sredstvo za preprečenje peg. Kadar so pa pege že tu, jih je treba močiti s pinjenim mlekom, sokom od kumaric ali pa z lahko raztopino vodikovega prekisa.

SUKNO TEOKAROVIC

LJUBLJANA
GRADIŠČE 4 NASPROTI DRAME

Prvovrstno za vsa
oblačila in uniforme

Rekord današnjih dni sta nizka cena in
poznana odlična kvaliteta

RUFF čokolada za kuhanje je veselo za vsako gospodinjino

Mali oglasi za lepe žene

Belo roke, kljub temu, da gojite sport in opravljate gospodinjinska dela, boste dobili ali si ohranili z uporabo preizkušene Creme je fais blanc. — Tuba Din 10.-.

Porenal Gold Creme je sestavljena iz sestavin, ki dobrodejno vplivajo na kožo. Zato kožo ohrani, osvežuje in obnavlja če jo uporabljate čez noč. Hitro odstrani vso nečistost z obraza. — Cena tubi Din 18.-.

Španski bezeg, Chypre, šmarnica so cvetlice, ki krasno dišijo. Parfum iz njih, izredne kakovosti dobite v lepih luksuznih stekleničah. Cena steklenički Din 30.-.

Solčne pege se odstranijo hitro in temeljito s popolnoma originalno hollandsko kremo. Lonček Din 15.-.

Lepota oči pride do popolnega izraza, če se obrvi namažejo s suhim Floria svinčnikom. Ta crayon se ne razmaže in ne zbršuje, temveč je trajen, dobi se v črni in rjavi barvi. — Cena komadu Din 8.-.

Plave lase boste najbolje ohranili, in jim, če so že potemneli, vrnil prvotno lepoto z uporabo preizkušene preparate Blondin d'or. Uporaba je enostavna in prijetna, tako da si vsaka dama more sama pomagati. Steklenica z navodilom Din 15.-.

Lepe prsi so ponos vsake žene, zato se mehke in slabe prsi z masažo preizkušene preparate Eau de Lahore v najkrajšem času izvrstno popravijo, tako da ostanejo trajno čvrste in trde. Steklenica z navodilom Din 40.-.

Nobilior puder v beli, roza, naturelle, rachel, ocre in brunette barvi, za jamčeno fin, dobite za reklamno ceno Din 5.-.

Esencia iz kopriv je že davno preizkušeno najboljšo in najzanesljivejšo sredstvo proti prhljajem in izpadanju las. Slabi in zanemarjeni lasje dobe v najkrajšem času mladostno bujnost

in lesk. Steklenica z navodilom 30.—dinarjev.

Dilake z obraza, rok, nog in pod pazduho odstranite najenostavneje z Erbolom. Točno navodilo pri vsakem lončku. Cena Din 15.-.

Porenal creme je edina fina krema za polepšavanje. Najboljša obramba za kožo pred vplivom slabega vremena. Idealna podlaga za puder, uporabljajte se navadno podnevi, posebno dobra je za masno kožo. Tuba Din 18.-.

Americain hair petrol je izvrstno sredstvo proti izpadanju las, Original-

na steklenica z natančnim navodilom Din 16.-.

Porenal puder francoske znamke Floria skupno s Porenal kremami (suhe in masne) so najnovejše iznajdbe moderne kozmetične znanosti. Porenal puder dela obraz dovršeno fin s svojimi prekrasnimi barvami, ki so zajamčeno brez vseh škodljivih sestavin.

Ozon za razkajanje sob in stanovanj je nenadkriljiva specialiteta za osvežitev in parfumiranje zraka v stanovanjskih prostorih. Priporočila se posebno za bolniške sobe, ker ima čist duh smreke, bora in ozona. Cena steklenice Din 18.-.

Namestu mila, posebno za osebe, ki imajo občutljivo kožo, se uporablja z velikim uspehom Pasta majalis. Uporaba je zelo enostavna: pred umivanjem se namaže obraz z nekoliko paste majalis in se pusti na obrazu eno do dve minuti. Nato se obraz umije z navadno vodo in obriše z mehko brisačo navzdol. Učinek je izreden, minimalna cena Din 15.- za veliki lonček pa omogoči vsaki dami ta poizkus.

Vse gornje preparate dobite v vsaki večji drogeriji ali pa naročite direktno pri Nobilior parfumeriji — Zagreb, Ilica 34 ali Jelačićev trg 15.

Poravnajte naročnino!

Pisalni stroj Woodstock

je v Ameriki najbolj iskana znamka. Tudi v Jugoslaviji, zlasti v Ljubljani, jih je že precej v rabi. Vsi se pohvalno izražajo o njem.

Generalno zastopstvo:
TIPKA, družba z o. z., LJUBLJANA
Gledališka ul. 8. - Tel. št. 29-70

SPOMLADI NIMATE PRAVEGA VESELJA

BREZ NOVIH ČEVLJEV

Z našimi novimi cenami smo omogočili letos vsakomur, da se lahko dobro obuže po potrebi, vremenu in za vsak poklic

19.-

Vrsta 4431-00
Lahki otroški čevlji za vsakdanjo nošnjo ob toplih dnevih. Izdelani so iz platna z gumijastim podplatom.

35.-

Vrsta 3661-00
Najdražjim — najboljši! Za Vaše ljubljence te močne in udobne čevlje iz najfinejšega usnja.

39.-

Vrsta 2942-00
Zračne in lahke sandale s podplatom iz crep-gumija. Za tople sončne dni neobhodno potrebne.

45.-

Vrsta 3922-00
Za nemirne dečke nizke čevlje iz boksa z močnim podplatom iz krupna. Zelo trpežni. St. 35—38 Din 69.—.

49.-

Vrsta 5851-30
Za Vaše ljubljence te kombinirane čevlje iz laka ali v rjavi barvi. Zelo lepi in okusni.

NAŠI SPORTNI ČEVLJI — PRAKTIČNI IN POCENI.

DIN.
29

Vel. 24—28. Najidealnejša obutev za vsak sport in vsako igro v prirodi. S temi čevlji boste prištedili mnogo denarja in obvarovali Vaše usnjene čevlje. Vel. 29—34 Din 35.—, 35—38 Din 39.—, moški Din 49.—.

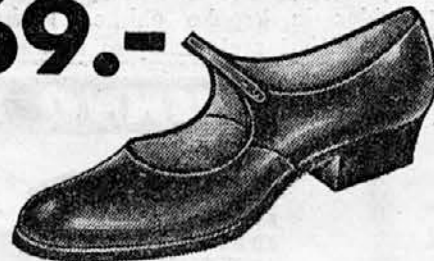
ZENAM:

49.-

Vrsta 3335-10
Ženski sivi platneni nizki čevlji z gumijastim podplatom. Za lepe sončne dni.

69.-

Vrsta 3945-03
Praktičen in udoben čevlji iz črnega boksa z gumijastim podplatom. Nenadomestljiv za vsakdanjo uporabo.

99.-

Vrsta 2845-11
Za navadne dni te čevlje iz črnega ali rjavega boksa. Ravno take iz laka za nedeljo in praznik za Din 99.—.

Močne vezalke Din 1.— par.

Cenene nogavice iz prvovrstnega materiala:

Otroške nogavice:
dolge, bombažaste Din 8.—, 10.—, 12.—
kratke iz sukancea Din 7.—, 9.—
za sport Din 10 12.—

Ženske nogavice:
najfinejše svilene Din 29.—
svilene Viscosa Din 25.—
svilene Din 19.—
la flor Din 19.—
bombažaste Din 15.—
bombažaste, normal Din 9.—
iz sukancea za sport Din 10.—

Moške nogavice:
iz sukancea ali polsvile Din 15.—
egiptovski bombaž z deseni Din 10.—
polsvilene Din 7.—
Močne bombažaste Din 5.—

Čistite svoje čevlje z našo kremo. 1 škatlja Din 4.—.

Obuvajte čevlje z našo žlico, da ne pokvarite opetnika. — Žlica in kljukica Din 4.—.

Lufov vložek Din 5.—.

MOZEM:

69.-

Vrsta 2947-00
Sandale, ki ne žulijo ne nog, ne žepa. Zelo so lahke, zračne in udobne. Ženske Din 49.—.

89.-

Vrsta 2927-41
Zračne in lahke sandale s chrom-podplatom. Neobhodno potrebne za tople dni.

89.-

Vrsta 1937-29
Iz močnega boksa z elastičnim gumijastim podplatom. Za vsakdanjo uporabo. Rjavi ali črni.

129.-

Vrsta 1637-21
Nizki čevlji iz dobrega črnega ali rjavega boksa z usnjanim podplatom.

149

Vrsta 1637-80
Nizki čevlji iz prvovrstnega telečjega boksa, okrašeni s perforacijo. Nosijo se k sportni obleki. — Usnjena peta.

99.-

Vrsta 3967-22
Visoki čevlji iz močnega boksa s široko in udobno obliko in z močnim gumijastim podplatom. Zelo trpežni.

Bata